

Universitat
de les Illes Balears

TREBALL FI DE GRAU

**LA INFLUÈNCIA DE LA INTERSECCIONALITAT
EN EL PROCÉS D'INTEGRACIÓ SOCIAL I
INSERCIÓ LABORAL DE LES DONES MIGRADES**

Maria Àngels Vidal Balle

Grau d'Educació Social

Facultat d'Educació

Any Acadèmic 2021-22

LA INFLUÈNCIA DE LA INTERSECCIONALITAT EN EL PROCÉS D'INTEGRACIÓ SOCIAL I INSERCIÓ LABORAL DE LES DONES MIGRADES

Maria Àngels Vidal Balle

Treball de Fi de Grau

Facultat d'Educació Social

Universitat de les Illes Balears

Any Acadèmic 2021-22

Paraules clau del treball:

Immigrant, interseccionalitat

Nom Tutor/Tutora del Treball : Francisca Salvà Mut

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació

Autor		Tutor	
☒ Sí	☐ No	☐ Sí	☐ No

M'agradaria transmetre el meu reconeixement per tal d'haver pogut realitzar les entrevistes a totes les persones que acceptaren ser entrevistades per la realització d'aquest treball.

També voldria agrair a la meva tutora del TFG, Francisca Salvà, per guiar-me, sempre que li he demanat ajuda, en la realització i seguiment del treball.

Gràcies

RESUM

El següent treball es proposa analitzar les característiques de la inserció laboral de les persones immigrants, en concret de les dones, analitzant com actua la interseccionalitat, és a dir, les diferents opressions que viuen elles pel fet de ser qui són. En aquest cas dona i persona racialitzada. Per tal de poder dur a terme l'anàlisi de forma adequada també es compara la situació laboral d'homes immigrants. Finalment també s'estudien les diferents experiències d'integració que han tingut les persones immigrants als nous llocs.

Paraules claus: Immigrant, Interseccionalitat

ABSTRACT

The following work is intended to analyse the characteristics of the job integration of immigrants, in particular women, by analysing how intersectionality acts, that is, the different oppressions they live by being who they are. In this case, a racialized woman and person. In order to be able to carry out the analysis properly, the employment situation of immigrant men is also compared. Finally, the different experiences of integration that immigrants have had in the new posts are also being studied.

Key Words: Immigrant, intersectionality

Índex

1. Introducció i justificació.....	8
2. Marc teòric.....	9
2.1. La divisió sexual del treball	9
2.2. Immigració, mercat de treball i gènere	13
2.3. Marc legal	17
3. Objectius.....	21
4. Metodologia.....	22
4.1.2 Participants	23
4.1.3 Procediment.....	25
4.1.4 Instrument.....	26
5. Resultats.....	27
5.1 Resultats de les entrevistes biogràfiques.....	28
6. Limitacions	36
7. Discussió i Conclusions.....	36
8. Bibliografia.....	40
9. Annexes	41

1. Introducció i justificació

Ser dona avui en dia, i des de sempre, ha suposat viure en un context de desigualtats en front a l'home. Tot i que actualment s'han aconseguit que moltes d'aquestes desigualtats es vegin reduïdes, gràcies a les lluites feministes, encara n'hi ha moltes que ens aboquen a situacions de discriminació i/o masclisme per una qüestió de gènere.

Tot i així existeix una realitat molt més discriminatòria si parlem de dones racialitzades que es troben immerses dins un procés migratori, ja que en aquest context s'enfronten a una realitat hostil caracteritzada per un masclisme, un racisme i una xenofòbia, no només per part de la societat, sinó per part de les institucions.

Degut a aquesta situació d'immigrant moltes persones es veuen obligades a treballar del que sigui, ja sigui perquè no els convaliden els seus estudis o perquè hi ha una manca d'aquests, per que es troben en una situació administrativa irregular, o perquè senzillament necessiten els doblers per poder viure. Tot i així, moltes vegades la feina que troben ve determinada per els rols de gènere, és a dir, les dones es veuen encaminades a treballs relacionats amb les cures, com cuidar a persones o fer net cases, i els homes treballs que requereixen certa força física, com la construcció o el camp.

L'interès per aquest tema es veu motivat, en un primer moment, per les preferències de l'alumna en el col·lectiu de persones immigrants.

La idea sorgeix de la necessitat de conèixer el motiu pel qual les dones immigrants estan quasi sempre bolcades a les mateixes feines (cura de persones majors, neteja...) i comprendre com els afecta el fet de ser immigrant en aquesta inserció laboral, i els motius pels quals els costa més poder optar a unes altres feines.

En els darrers anys, les Illes Balears ha estat una de les comunitats autònomes que han rebut més població immigrant, segons l'informe del mercat laboral de treball de les Illes Balears (2020), a l'any 2019 hi va haver un total de 23.323 immigrants, de les quals 11.713 eren homes i 11.610 eren dones (Servicio Público de Empleo Estatal, 2020), per tant, amb aquestes dades es pot veure com les persones immigrants suposen un volum important de la població.

Les persones immigrants són un dels col·lectius més vulnerables pel que fa a un context laboral, és a dir, a la pèrdua d'ocupació i a la temporalitat dels contractes i encara més vulnerables i més difícil és la situació si ens referim a l'ocupació femenina (Ibañez i Badia, s.d.)

Per tant, degut a aquestes dades es vol conèixer quina és la realitat laboral de les persones nouvingudes i les dificultats que han d'afrontar pel fet de ser una persona migrant, ja que, segons Parella (2011), el fet que siguin dones amb menys recursos i en situació de vulnerabilitat les que s'empren en el servei domèstic no és un fenomen nou. I com bé diu Anthias (1998; citat a Oso i Parella, 2012), en el cas concret de les treballadores d'origen immigrant són tots aquests factors com els rols socials de gènere, la classe, l'origen nacional, l'etnicitat o religió els que condicionen l'accés a certs drets i oportunitats.

De fet, és precisament aquest tipus de feines, com el treball domèstic remunerat, el que es converteix en la porta d'entrada al mercat laboral d'Espanya (Oso i Parella, 2012), i això es deu a que tal com diu Parella (2003; citat a Oso i Parella, 2012), les dinàmiques de mercantilització d'una part de les responsabilitats de les cures venen donades de la mà de treballadores immigrants en un context d'un estat del benestar insuficient, per això les principals oportunitats laborals que tenen les persones i sobretot les dones immigrants són les feines vinculades a la reproducció social, és a dir, tasques com la neteja o la cura de persones, i normalment aquestes oportunitats laborals solen esdevenir envoltades de molta vulnerabilitat, marginalitat, invisibilitat i explotació cap aquestes dones.

Per això aquest treball pretén comprendre en quina situació laboral es troben les treballadores immigrants i les dificultats que s'han pogut trobar al llarg del seu procés d'inserció laboral.

2. Marc teòric

2.1. La divisió sexual del treball

Com ja va dir el gran referent economista Adam Smith (citat per Carrasco, 2009), existeix una diferenciació entre l'activitat d'homes i de dones, ja que en el cas dels homes diu que la seva feina està dins la indústria, mentre que en el cas de les dones diu que les tasques que les hi corresponen són les pròpies de les llars.

En la societat d'avui en dia cal parlar d'estat de dominació, que és bàsicament l'opressió genèrica de les dones i el domini dels homes, és per això que l'economia no resideix només en les relacions amb l'Estat, sinó que també es troba dins les relacions de poder entre els gèneres, es a dir, l'economia no es troba a l'Estat o en les classes altes, sinó que també es troba dins relacions socials micro, com pot ser la parella (Brunet i Santamaria, 2016).

Es necessari també parlar de l'economia de la ruptura, ja que és una de les raons que ha delimitat el camp del treball remunerat majoritàriament com un sector masculí, i el qual ha invisibilitzat la seva relació amb les activitats de cures, les quals són molt necessàries per el sosteniment de la vida, que han estat assignades especialment a lo femení, associant-les, també, al presumpte domini de les dones en aquest tipus d'activitats (Brunet i Santamaria, 2016).

Ara bé, tal i com diu l'economia feminista, el fet de que existeixi tal presumpte domini en les tasques domèstiques i les activitats de cures no es deu a un fet natural, sinó que es deu totalment a un fet completament cultural, creat sobre la societat patriarcal i capitalista on les dones es troben sempre baix una posició de subordinació (Brunet i Santamaria, 2016).

És doncs la divisió sexual del treball la raó que imposa el rol en aquesta societat que fa que les dones es dediquin mes al treball domèstic i de cures (Brunet i Santamaria, 2016).

Per això, per tal de poder comprendre la realitat laboral de les dones que es dediquen a les feines de reproducció social, tals com la cura de persones majors, o la neteja, s'ha d'entendre prèviament els models centrats en l'economia de mercat, ja que, precisament l'economia s'ha mantingut allunyada de lo social (Carrasco, 2009).

Des de fa molts anys l'economia s'ha contemplat amb una mirada masculina i deslligant d'aquesta la importància de la feina de les cures en els processos de reproducció i manteniment de la vida, que casualment sempre se'n han encarregat les dones (Carrasco, 2009). Tot i així cal demanar-se el motiu d'aquest deslligament i aquesta separació de feines entre homes i dones, i és que mentre que la construcció de la masculinitat s'entén com de si per a ell mateix mitjançant el mecanisme fonamental del treball de mercat, la construcció de la identitat

femenina passa per la preparació d'ella mateixa per a la resta a través de la realització del conjunt de feines necessàries per tal de que la llar vagi bé (Murillo; 1996, citat a Orozco, 2011).

Per aquest motiu ha sorgit un nou concepte anomenat “sostenibilitat de la vida humana”, el qual fa referència a que no es necessiten només recursos materials, sinó que també són necessaris els contextos i relacions de cures i afecte, per tant, aquest concepte i el que s'entén com a tal dóna peu a entendre la relació que s'estableix entre lo econòmic i lo social, i situa llavors l'economia en una perspectiva diferent de la masculina, la prioritat de la qual són les condicions de vida de les persones. Degut a aquesta perspectiva diferent que rep l'economia vinculant-la a la part més social es veu necessària una reorganització del treball, la qual cosa implica l'organització social de les cures (Carrasco, 2009).

La mateixa divisió sexual del treball és doncs la raó que expliqui el que ocorre amb les persones immigrants, i és que tal i com expliquen Oso i Parella (2012), les dones immigrants es veuen abocades a un mercat laboral que els demana poca qualificació per poder realitzar tasques de reproducció social (neteja i cura de persones), així com a la indústria del sexe i a l'agricultura, mentre que els homes es veuen immersos dins una altra realitat laboral bastant diferent, com és la del món de la construcció, on queda ben reflectit quan a finals dels anys 90 la immigració masculina es va veure més perjudicada degut a que la crisi econòmica d'aquells anys va afectar més al sector de la construcció. És a dir, tal com mencionava històricament Adam Smith, es duu a terme una separació dicotòmica entre lo privat i lo públic, l'espai públic és assignat als homes (espai polític i econòmic, així com el reconeixement social) i l'espai privat correspon a les dones (l'espai domèstic caracteritzat per no tenir poder), és d'aquesta manera que es pot legitimar el pensament econòmic clàssic, el qual remuneritza l'activitat de mercat i nega aquesta remunerització a la tasca desenvolupada dins les llars. En altres paraules, dota de beneficis econòmics als homes mentre que a les dones no.

Per altra banda, aquesta diferenciació dicotòmica entre les feines assignades als homes i a les dones es pot explicar també amb un altre factor. Es tracta d'un factor explicatiu que exposa que entre els homes i les dones que viuen en una situació de parella, és a dir, que mantenen una relació sentimental, no s'ha donat un repartiment equitatiu entre aquestes a l'hora de realitzar el treball domèstic i de cures personal (Oso, 1998). Per això és molt important començar a pensar sobre el paper econòmic de les llars, per tal d'aconseguir una redistribució dins la casa més justa de feines i recursos (Orozco, 2011).

Tot i així cal mencionar que les noves generacions masculines són conscients que han de “col·laborar” a casa, encara que el problema tampoc es soluciona ja que és precisament aquesta actitud d’ajuda puntual la que encara fa que la dona hagi de dur tota la càrrega mental i dir quines son les tasques que s’han de fer i com s’han de fer (Parella, 2000).

Tot i que s’entén que totes les persones poden arribar a ser dependents d’altres persones, no s’entenia com una responsabilitat social, i aquesta manca d’enteniment provoca que la cura de les persones sigui sent un tema de l’àmbit privat i que se li ha de donar resposta des de l’esfera familiar, ja que, tradicionalment sempre ha estat així. L’Estat només adopta un paper subsidiari, és a dir, només s’involucra en aquells casos que la família no pugui donar una resposta adequada (Carrasco, 2009).

D’aquesta manera, si desplaçem la cura de les persones dependents a la família, qui acabarà acollint el rol de cuidador/a acabaran sent les dones, la qual cosa propiciarà un factor clau de la desigualtat entre homes i dones, ja que no es pot parlar d’igualtat si no s’assumeixen de manera paritària les tasques que la dependència condueix i les cures necessàries (Carrasco, 2009).

És per aquest motiu que existeix la pobresa en les dones, ja que s’ha deixat en les seves mans la cura i l’atenció a la dependència de les persones que ho necessiten, per tant, com que aquestes tasques impliquen molt de temps, s’han vist reduïdes les possibilitats que podien tenir aquestes dones a accedir a feines remunerades en les mateixes condicions que els homes (Carrasco, 2009).

Tal com diu Carrasco (2009), aquesta divisió sexual del treball i que la tasca de cures i l’atenció a la dependència estigui reservada a les dones no només provoca una desigualtat entre homes i dones, sinó que també es propicia a augmentar les desigualtats entre les pròpies dones, ja que, malauradament les dones menys qualificades es veuran més afectades per la precarietat i les que tinguin una millor posició socioeconòmica podran mercantilitzar una major quantitat de treballs domèstics, per tant aquest fet deixa en molt mala posició a les dones amb una situació molt més vulnerable, com poden ser les dones immigrants. I efectivament això queda reflectit en les cadenes mundials de cuidats, on les dones amb una millor situació econòmica transfereixen part dels seus cuidats a dones de posicions més baixes.

2.2. Immigració, mercat de treball i gènere

Per tant, tal com s'acaba de mencionar les dones amb una situació més vulnerable són les que s'acabaran veient abocades a optar a aquests treballs domèstics, així tal com diuen Oso i Parella (2012), s'atorga a les dinàmiques de globalització de la feina de cures l'estatus de "punto de partida" per poder tractar els actuals processos de feminització de les migracions internacionals i la seva incidència en les desigualtats de gènere en contextos de crisi de reproducció social.

Per poder entendre millor el tema tractat cal fer menció de les dinàmiques del lliure mercat i per tant, de les crisis que aquest ha travessat, per això es necessari parlar també de l'estrabisme productivista, que és una manera d'entendre la crisi. L'estrabisme productivista, com bé menciona el seu nom, posa el focus d'atenció en la producció, i per tant, en el treball remunerat, el salari, el consum, etc. Aquest estrabisme té també una vessant feminista, la qual consisteix en posar l'accent en la presència diferencial d'homes i dones en els mercats, sobretot en el mercat laboral. Per tant, seguint aquesta corrent s'insisteix que els efectes de la crisi sobre la feina, tot i que en un principi tingueren més repercussió sobre els homes, els efectes posteriors tenen un major impacte sobre les dones (Orozco, 2011).

No només s'han d'entendre aquestes crisis com fenòmens mercantilistes, sinó que s'han d'entendre com un portent de caràcter més social, ja que, abans de l'esclat de la crisi financera de 2007, ja es parlava d'una crisi multidimensional, de les quals dues d'aquestes dimensions eren la crisi de reproducció social que afectava al Sud global, i la crisi de cures del Nord global. La crisi de reproducció social, la qual afectava al Sud Global, entenem que es referia al conjunt d'expectatives de reproducció material que a les persones els resulta inassolible complir, com per exemple la crisi alimentaria. I pel que fa a la crisi de les cures, és la que afectava en el Nord Global, que és aquella que afecta directament a les expectatives de reproducció, com les cures. (Orozco, 2011).

En el cas d'aquest treball, la crisi que cal entendre és la crisi de les cures, la qual afecta a una dimensió d'expectatives de reproducció, és a dir, pertorba les cures, implicant que aquestes seran insatisfactòries, precàries i no seran elegides lliurement. Per això la crisi de reproducció social està en la gènesis de la feminització de les migracions (Orozco, 2011).

La repercussió d'aquesta crisi pot variar segons els diferents factors que es mirin, però tots tenen dimensions de gènere. Aquests factors són: la posició de cadascú en els mercats, l'accés a rentes no salarials, la inserció que es té en el mercat laboral, les xarxes familiars o socials i l'estatus de ciutadania. Aquest últim factor afecta principalment a les persones immigrants ja que, l'estatus de ciutadania pot ser perdut per la irregularitat sobrevinguda, que és bàsicament la desregulació de la seva situació administrativa causada per la pèrdua de la seva feina i la fi de la seva cotització (Orozco, 2011).

I com no podria ser d'altra forma, dins aquesta societat patriarcal i capitalista, com ja s'ha mencionat abans, una manera de sobreviure dins aquest context és cercar noves estratègies, la qual una d'elles és la tornada a la feina domèstica d'una part de la població, carregant així certs segments socials, és a dir, a les dones (Orozco, 2011).

Han nascut alguns termes com "fuga de cuidados" acunyat per Hochschild, 2000; Bettio et al., (2006; citat per Oso i Parella, 2012), on aquest concepte ha servit per anar estructurant un marc conceptual, el qual analitza la migració femenina com un fenomen "d'extracció" de les cures, per part de les societats més ben dotades econòmicament, les quals compren a baix cost aquesta tasca de cures i afecte a les treballadores immigrants procedents de zones més pobres, per tal de que es facin càrrec de les tasques de la cura des de la de infants, passant per la de malalts i fins a persones majors.

Malauradament, tal i com diu Parella, (2011; citat a Oso i Parella, 2012), el fenomen social de comptar amb les dones amb menys recursos econòmics per donar resposta al servei domèstic i atendre les tasques reproductives de les dones i famílies amb millor posició social no és una cosa nova, sinó que du molt de temps passant.

Llavors cal entendre el motiu de que les dones amb menys recursos econòmics i amb una situació més vulnerable siguin les dones que han passat per processos migratoris, i per fer aquesta tasca de comprensió del fenomen cal entendre molt bé com actua el marc legal que envolta la realitat d'aquestes dones, és a dir, com actua la llei d'estrangeria, però també cal entendre la complexitat dels processos migratoris i el que suposa ser una persona migrant, és a dir, cal saber com actua i afecta la interseccionalitat sobre aquestes dones.

Una forma d'entendre el què és la interseccionalitat seria descriure aquesta com el conjunt d'opressions que actuen sobre una persona, és a dir es el marc que serveix per explorar la dinàmica entre identitats coexistents i els sistemes connectats d'opressió. En el cas que estem tractant, les identitats coexistents serien ser dona, negra, migrant, etc. i els sistemes d'opressió serien el patriarcat, la supremacia blanca etc. (Afroféminas, 2019)

Tal com diu Anthias, (1998; citat a Oso i Parella, 2012), en el cas de les treballadores d'origen immigrant, els agents que actuen com a opressió d'aquestes són les divisions socials de gènere, la classe, l'origen nacional, l'ètnia, la religió i per suposat la seva condició jurídica de persones estrangeres les que afecten de forma directa en la seva vida personal i laboral, ja que tots aquests factors interfereixen directament en l'accés a drets i oportunitats.

Per tant, ha quedat més que reflectit que una de les portes d'entrada per a moltes dones immigrants al mercat laboral d'Espanya és el treball domèstic remunerat, ja que com diu Orozco (2012), el tancament de la crisi de les cures ha derivat en l'aparició de noves oportunitats de feina en el sector tan castigat, i precaritzat de les cures, on cada vegada més es troben dones immigrants.

Ara be si la porta d'entrada és el treball domèstic remunerat és a causa de que l'Estat del Benestar espanyol és insuficient i per tant aquest fet és facilitador de que les dones immigrants afavoreixin la concentració d'aquestes feines vinculades a la reproducció social (neteja, cura de persones) baix condicions de màxima vulnerabilitat, marginalitat i explotació (Parella, 2003, citat a Oso i Parella, 2012).

Per tant, la insuficiència de l'Estat del Benestar espanyol ha contribuït en gran part a l'estrangerització del sector del servei domèstic a Espanya, i per tant la, de cada vegada major, concentració de dones estrangeres dins aquest sector procura una triple discriminació que actuen per les variables classe social, el gènere i l'ètnia.

Tot i així, resulta que, el servei domèstic acaba convertint-se en una feina bastant òptima ja que al cap i a la fi dota a aquestes treballadores d'un allotjament i d'una manutenció gratuïta, fet que acaba facilitant en gran mesura l'estalvi i procura una ràpida inserció en la societat on son nouvingudes (Catarino i Oso, 2000), però el que s'ha de tenir clar és que aquesta opció de feina

no resultaria finalment una bona opció si les condicions que envoltessin la realitat jurídica i administrativa fos millor que no pas la que hi ha a dia d'avui.

Malgrat aquesta situació avantatjosa que s'acaba de descriure, donada per una realitat molt més perjudicial per la persona, també existeixen una sèrie d'inconvenients importants damunt aquesta ocupació. Aquests inconvenients són l'absència d'un espai vital propi, la dificultat per establir límits sobre els horaris de feina, majors relacions d'explotació i subordinació (Oso i Parella, 2012) i, tal com diu Solé, 1994, (citat a Oso i Parella, 2012), una dificultat de mobilitat laboral, és a dir, suposa un impediment per a la possible formació de les dones que disposen d'un major nivell d'estudis.

També és important tenir en compte el factor del gènere, ja que aquest també juga un paper essencial dins el mercat de treball al qual poden accedir les persones immigrants, i es que resulta que també existeix una forta segregació ocupacional per sexe. És a dir, si les oportunitats laborals a les que poden optar les persones immigrants ja són poques, les dones encara es veuen més afectades degut a la segregació ocupacional per raó de gènere que hi ha, i per la qual es situa a les dones en el darrer escaló de l'estructura ocupacional, que és el servei domèstic (Parella, 2000).

Segons Parella (2000), les dones ocupen un 47,7% el servei domèstic i un 8,2% l'hostaleria, mentre que els homes tenen un ventall molt més ample de feina que ocupar. Aquestes són agricultura, construcció, hostaleria, comerç i inclús el servei domèstic.

La raó de que els homes tinguin més oportunitats de treballar en sectors diferents es deu a diversos factors. En primer lloc, de cada vegada més la força de treball espanyola és més exigent i rebutja de cada cop més feines que són més manuals, més arriscades, o més pesades, per tant els treballadors immigrants es veuen quasi abocats a acceptar aquelles feines. En segon lloc, existeix una discriminació positiva cap els homes immigrants pel fet de que ells solen acceptar unes condicions més dolentes de feina que els homes espanyols (Solé, 1995, citat a Parella, 2000).

Els treballadors estrangers tenen major possibilitat d'acceptar i adaptar-se a treballs amb més males condicions que les persones autòctones, degut a la seva situació de necessitat (García, 2006).

Tal com diu García (2006), la possibilitat d'exploració de mà d'obra immigrant resulta ser un instrument atractiu i de gran utilitat per mantenir la competitivitat, sense haver d'atorgar la protecció que fixen les normes internacionals de treball.

No obstant això, el sistema sol afavorir a les dones amb la regularització de les seves situacions administratives ja que, degut a la crisi de l'estat del benestar, les necessita per cobrir la crisi de cures que hi ha, per aquest motiu els processos dels homes immigrants per regular la seva situació sol tardar més (Parella, 2000).

Ara bé el que queda clar és que les persones que han passat per un procés migratori passen per un procés d'inserció laboral on ocupen llocs menys qualificats, la qual cosa respon a que els i les persones contractants demanden aquest tipus d'empleats per tal de que no pressionin sobre l'estructura de salaris i perquè aquestes persones immigrants suposen una part constitutiva de la "subclasse funcional", la qual està destinada a complaure les necessitats del sistema econòmic, ja que pels països receptors de persones immigrants es tracten de mà d'obra barata i amb energia, sense dret a percebre subsidis, estalviadora, flexible, etc. És per aquest motiu que el sistema no exclou directament a aquestes persones, sinó que les té controlades en una posició subordinada de dependència i marginació (García, 2006).

2.3. Marc legal

Com ja s'ha mencionat anteriorment per tal de poder comprendre de forma adequada tots els obstacles que es troben les dones immigrants en el seu procés d'integració social i inserció laboral cal entendre com actua el marc legal en referència a les persones estrangeres, és a dir, cal conèixer les lleis que dictaminen les condicions que determinen l'accés a possibles oportunitats laborals, i per tant d'integració a la nova societat, en aquest cas concret a l'espanyola.

Totes aquestes lleis conformen el Codi d'Estrangeria, el qual es troba dividit en tres parts.

En primer lloc, la legislació d'estrangers, la qual està formada per una llei orgànica, dos reals decrets, dues ordres PRE, una ordre ESS i una ordre PCM.

LEGISLACIÓ D'ESTRANGERS	
Tipus de norma	Títol de la norma
Llei Orgànica 4/2000, de l'11 de gener	Drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE, 2022)
Real Decret 557/2011, de 20 d'abril	Aprovació del Reglament de la Llei Orgànica 4/2000, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, després de la reforma per la Llei Orgànica 2/2009 (BOE, 2022)
Real Decret 162/2014, del 14 de març	Aprovació el reglament del funcionament i règim interior dels centres d'internament d'estrangers (BOE, 2022)
Ordre PRE/1283/2007, del 10 de maig	Establiment dels termes i requisits per la expedició de la carta d'invitació de particulars a favors d'estrangers que pretenen accedir al territori nacional per motius de caràcter turístic o privat (BOE, 2022)
Ordre PRE/1803/2011, de 30 de juny	Establiment de l'import de les taxes per tramitació d'autoritacions administratives, sol·licituds de visats en frontera i documents d'identitat en matèria d'immigració i estrangeria (BOE, 2022)
Ordre ESS/1423/2012, de 29 de juny	Establiment de les bases reguladores per la concessió de subvencions en l'àrea d'integració dels immigrants, sol·licitants i beneficiaris de protecció internacional, apatrídia i protecció temporal (BOE, 2022)
Ordre PCM/1238/2021, de 12 de novembre	Publicació de l'Acord del Consell de Ministres del 2 de novembre de 2021, per el qual s'aprova les instruccions per les que es determina el procés d'entrada i permanència de nacionals de tercers països que exerceixen activitat en el sector audiovisual (BOE, 2022)

Taula 1: Resum de les normes de la Legislació d'Estrangers Font: Elaboració pròpia, basat en el Codi d'Estrangeria (2022)

En segon lloc, els dret d'asil, refugiats, apàtrides i desplaçats, conformats per una llei i cinc reals decrets.

DRETS D'ASIL, REFUGIATS, APÀTRIDES I DESPLAÇATS	
Tipus de norma	Títol de la norma
Llei 12/2009, de 30 d'octubre	Reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària (BOE, 2022)
Real Decret 203/1995, de 10 de febrer	Aprovació del Reglament d'aplicació de la Llei 5/1984, de 26 de març, reguladora del dret d'asil i de la condició de refugiat, modificada per la Llei 9/1994, de 19 de maig (BOE, 2022)
Real Decret 865/2001, de 20 de juliol	Aprovació del Reglament de reconeixement de l'estatut d'apàtrida (BOE, 2022)
Real Decret 1325/2003, de 24 d'octubre	Aprovació del Reglament sobre règim de protecció temporal en cas d'afluència massiva de persones desplaçades (BOE, 2022)
Real Decret 116/2013, de 15 de febrer	Regulació de l'expedició del passaport provisional i del salconduit (BOE, 2022)
Real Decret 220/2022, de 29 de març	Aprovació del Reglament pel qual es regula el sistema d'acollida en matèria de protecció internacional (BOE, 2022)

Taula 2: Resum dels drets d'Asil, Refugiats, Apàtrides i Desplaçats. Font: Elaboració pròpia, basat en el Codi d'Estrangeria (2022)

I en tercer lloc, les nacionals d'estat membres de la Unió Europea, la qual tan sols esta formada per un real decret.

NACIONALS D'ESTATS MEMBRES DE LA UNIÓ EUROPEA	
Tipus de norma	Títol de la norma
Real Decret 240/2007, de 16 de febrer	Sobre entrada, lliure circulació i residència a Espanya de ciutadans dels Estats membres de la Unió Europea i d'altres Estats parts en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu (BOE, 2022)

Taula 3: Resum dels Nacionals d'Estats Membres de la Unió Europea. Font: Elaboració pròpia, basat en el Codi d'Estrangeria (2022)

Per tant, es veu com dintre del marc legal hi ha recollides una sèrie de lleis, però la més rellevant referint-se al tema del treball que s'està realitzant és la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social. Degut a aquesta llei queda regulada l'entrada i l'estància dels estrangers extracomunitaris en territori espanyol, així

com els seus drets i llibertats. A continuació s'exposen alguns dels articles més rellevants d'aquesta llei en relació al dret del treball de les persones estrangeres.

Llei Orgànica 4/2000, de l'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social	
Títol Preliminar → Article 2 ter. Integració dels immigrants	<p>Els poders públics promouràn la plena integració dels estrangers en la societat espanyola dins un marc de convivència d'identitats i cultures diverses, amb un límit de respecte a la Constitució i la llei.</p> <p>Les Administracions Públiques inclouran l'objectiu de la integració entre immigrants i la societat receptora.</p> <p>Es garantirà en tot cas l'escolarització en l'edat obligatòria, l'aprenentatge conjunt de les llengües cooficials i l'accés al treball com factors essencials d'integració (BOE, 2022)</p>
Capítol I → Article 4. Dret a la documentació	<p>Les persones estrangeres que es troben en territori espanyol tenen el dret i el deure de conservar la documentació que acrediti la seva identitat.</p> <p>Tots els estrangers als quals se'ls hagi tramitat una autorització per estar a Espanya per un temps major a sis mesos, obtindran la targeta d'identitat d'estranger, que l'hauran de sol·licitar personalment en el termini d'un mes després de la seva entrada a Espanya (BOE, 2022)</p>
Capítol III → Article 36. Autorització de residència i treball	<p>Les persones estrangeres majors de 16 anys podran exercir qualsevol activitat de caràcter lucratiu, laboral o professional, de la corresponent autorització administrativa prèvia per residir i treballar. L'autorització de treball es concedirà conjuntament amb la de residència (BOE, 2022)</p>

Taula 4: Resum dels principals capítols de la Llei Orgànica 4/2000. Font: Elaboració pròpia, basat en el Codi d'Estrangeria (2022)

Tot i així les polítiques migratòries d'Espanya no han estat sempre així, la primera llei va sorgir l'any 1985, la qual va ser molt criticada per el tractament policial del fenomen migratori. Després tal com diuen Oso i Parella (2012), als anys 90 la legislació que hi havia era més favorable cap a les dones immigrants, ja que la política de quotes, establerta entre els anys

1993-1999 beneficia la regularització de dones immigrants a Espanya, ja que el servei domèstic és un sector de feina privilegiat durant aquells anys, i a més la crisi econòmica d'aquells anys afectà més al sector de la construcció, és per aquest motiu que el mercat de treball va ser més beneficiós per la immigració femenina que no pas per la masculina.

Per acabar, tal i com explica Arrels Fundació (2021), aclarir que no tenir una situació administrativa regulada, significa no tenir en ordre la documentació següent: el passaport, el carnet d'identitat, el certificat de ciutadania de la Unió Europea, el permís de residència, o el de treball, els quals són indispensables per poder accedir a drets.

Per tal de poder viure i treballar a Espanya és necessari està inscrit al registre de ciutadans de la Unió Europea. Avui en dia a Espanya, la llei d'estrangeria per les persones extracomunitàries cada cop demana més requisits per tal de que una persona pugui viure i treballar aquí. Aquests requisits fan que les persones nouvingudes hagin de tenir els seus mitjans de vida i paguin per la sanitat.

Per tal d'aconseguir el permís de residència és imprescindible tenir un treball, ja que, sense aquest no es pot aconseguir un permís de residència. Només a vegades es dona permís de residència a persones que tenen a la seva mà mitjans de vida per poder viure sense haver de fer feina, és a dir, que tenen molt de recursos econòmics.

Per tant, quan les persones extracomunitàries estan en situació irregular (sense permís de treball, ni de residència), pateixen el risc de ser expulsades del país.

3. Objectius

La finalitat d'aquest treball acadèmic és analitzar com afecta el procés d'interseccionalitat en el procés d'integració social i inserció laboral de les dones migrades.

Per tant, els objectius que es plantegen per aconseguir donar resposta al títol d'aquesta tasca són els següents:

Objectiu general:

- Conèixer la realitat laboral de les dones immigrants.

Objectius específics:

- Analitzar les característiques de la inserció laboral de les dones immigrants
- Comparar la realitat laboral dels homes immigrants vers les dones immigrants

4. Metodologia

Per la realització del següent treball acadèmic s'està duent a terme una recerca bibliogràfica, la qual pretén donar resposta a totes les qüestions plantejades al llarg del treball i no deixar marca d'ambigüitat en aquest.

En primer lloc, la recerca bibliogràfica per poder conformar un bon marc teòric s'està realitzant mitjançant plataformes de recerca fiables com Google acadèmic i Dialnet.

Per altra banda, aquesta cerca també s'ha vist complementada per articles recomanats per la tutora, i també s'està aprofitant bibliografia d'apunts d'altres assignatures que s'han tingut al llarg del grau.

En un treball acadèmic és molt important que es realitzi una bona conceptualització per tal de començar a introduir el tema que vol ser tractat i que en aquesta es clarifiquin tots els conceptes claus.

Els temes que es plantegen abordar en aquesta primera conceptualització són, en primer lloc, entendre l'estructura econòmica i la divisió sexual del treball, per aconseguir això s'utilitzarà un article de Cristina Carrasco, anomenat "Mujeres, sostenibilidad y deuda social", i també s'emprarà bibliografia donada a l'assignatura "Fonaments de la societat contemporània", per tal d'entendre com aquesta divisió sexual del treball es veu empesa per una realitat com es la de la reproducció dels rols de gènere.

En segon lloc, s'explicarà també que s'entén per interseccionalitat i com aquesta actua davant la situació plantejada en aquesta tasca.

Per tal d'entendre millor la situació que pateixen les persones migrades en el procés d'integració social i inserció laboral serà necessari conèixer i comprendre el marc legal en quant a les persones immigrants, és a dir les lleis que els envolten.

Per altra banda, també es consultarà l'informe del mercat de treball de les Illes Balears dels darrers anys per poder analitzar amb exactitud quina és la realitat del nombre de persones immigrants que arriben a les Balears.

El mètode que seguirà el present treball acadèmic per donar resposta als objectius plantejats consistirà en la realització de varies entrevistes, dutes a terme a unes quantes dones immigrants, les quals fan feina o han fet feina en el sector de les tasques de reproducció social, i a uns quants homes immigrants. Les preguntes de l'entrevista estan pensades per donar resposta als objectius plantejats.

La tècnica metodològica que s'usarà serà la perspectiva biogràfica amb un enfocament qualitatiu, on l'element central de l'entrevista seran les històries de vida de les persones entrevistades, les quals s'aconseguiran mitjançant les entrevistes biogràfiques. El que es pretén és aconseguir un apropament de les seves realitats per tal d'entendre bé el funcionament d'una part d'ella.

Les entrevistes que es realitzaran a aquestes dones i aquests homes immigrants serviran per conèixer, analitzar, comprendre i comparar quines són les realitats laborals d'ells i elles i quines han estat les dificultats viscudes per aquestes dues persones.

La mostra del treball és un tipus de mostra no probabilística i voluntària.

4.1.2 Participants

La població de l'estudi està formada per 9 persones, 5 dones i 4 homes, d'entre 23 i 57 anys, la mitjana dels quals és de 37 anys, que han passat per un procés migratori. Totes aquestes persones són procedents de països llatinoamericans, en concret aquests són Equador, Xilè, Argentina i Colòmbia.

Totes les dones entrevistades fan feina o han fet feina en tasques de reproducció social.

En quant a la mostra masculina, un participant de la mostra esta casat i viu amb el seu marit, un altre viu independitzat amb companys de pis, i els altres dos viuen junts ja que son cosins. I respecte les dones, dues d'elles viuen amb la seva mare, una altra viu amb la seva filla, i les altres dues viuen juntes, ja que, son germanes.

Per part de la mostra masculina cap dels participants te fills, i per part de la mostra femenina, n'hi ha una que te n fill de 19 anys, una altra que te una filla de 26 anys, i una altra que també te una filla de 8 anys.

Pel que fa al lloc on viuen, cinc d'ells i elles viuen en pobles, és a dir, un ambient mes rural, i els i les quatre restant viuen a ciutat, és a dir, un ambient mes urbà.

A l'hora d'aconseguir la mostra, en primer lloc, es va pensar detingudament, en totes les persones del meu entorn que havien passat per un procés migratori. Afortunadament, gràcies a les feines d'estiu que he tingut, als meus pares, i a amics de la meva parella vaig aconseguir la mostra presentada en aquest treball.

Les persones de la mostra es varen aconseguir gràcies a que, després de contactar amb totes elles, totes varen acceptar dur a terme l'entrevista. Tres d'ells i elles son amics i amigues de la família, uns/es altres tres han estat i son companys/es de feina, i els altres tres son coneguts i família d'algú que ja s'havia entrevistat.

A l'hora d'elegir els participants s'ha exclòs a una possible participant ja que era molt propera i del mateix poble, així que per no propiciar que hi hagués respostes esbiaixades per la por a contar segons que, es va decidir excloure de la mostra.

Nom***	E	LN	P
Olivia	51	Equador	Netejadora
Antonia	44	Equador	Netejadora
Mónica	26	Xilè	Cuidadora d'infants
Elia	23	Equador	Dependent a una gasolinera
Carmen	57	Xilè	Cuidadora de persona major
Roberto	37	Argentina	Construcció

Ramón	25	Argentina	A l'atur
Alfredo	35	Argentina	Dependent a una tenda de telefonia mòbil
José	34	Colòmbia	Cambrer

Taula 5: Característiques de la mostra. Font: Elaboració Pròpia (2022)

***Tots els noms són ficticis

E: Edat en el moment de realitzar l'entrevista. LN: Lloc de naixement. P: Professió.

4.1.3 Procediment

La primera entrevista va ser duta a terme el 9 de maig, i les altres es realitzaran entre finals de maig i principi de juny.

La duració de les entrevistes oscil·lava entre els 30 minuts i 45 minuts, depenent de la persona entrevistada.

Totes les entrevistes foren gravades, per posteriorment poder ser escrites, i a totes es va demanar el consentiment per tal de poder gravar la veu.

Una d'elles va ser duta a terme mitjançant una videotrucada, mitjançant l'aplicació Duo de Google, ja que, la persona entrevistada resideix a Barcelona.

Un cop tingudes totes les entrevistes transcrites es va procedir amb l'anàlisi del contingut, per tal de que l'anàlisi fos més bo de fer, es va decidir dividir l'entrevista en blocs.

En primer lloc, ens fixaven amb els motius que els i les havien portat a emigrar i el temps que havien tardat en regular la seva situació.

Després s'analitzava les oportunitats laborals que tenien abans i després d'arreglar tota la documentació. Seguidament s'analitzava tot el que ens contaven d'experiències tan bones com dolentes dins el món laboral, i finalment també les experiències que havien tingut a l'hora d'integrar-se dins la societat.

Un cop analitzada tota la informació es va prosseguir a relacionar-la amb la literatura amb la que s'havia realitzat el marc teòric i finalment es varen elaborar els informes dels resultats.

Categories	Subcategories
Situació actual	Feina actual Condicions de feina
Procés migratori	Motiu pel qual es decideix emigrar Opcions laborals abans de regular la documentació

	<p>Condicions al lloc de feina sense tenir la documentació regulada</p> <p>Lloc de feina sense tenir una situació administrativa regulada</p>
Integració	<p>Experiències bones i dolentes damunt la integració al nou lloc</p>

Taula 6: Categories i subcategories tractades en les entrevistes. Font: Elaboració Pròpia (2022)

4.1.4 Instrument

L'instrument que s'usarà per dur a terme la tasca serà l'entrevista, aquesta entrevista estarà centrada en donar resposta als objectius plantejats d'aquest treball.

L'entrevista serà de caire biogràfic amb respostes obertes per donar més cabuda a les respostes de la persona entrevistada, afavorint així la durada de les respostes i per tant la confiança de la dona enquestada.

L'entrevista biogràfica és representativa d'una forma d'estudi en la qual es treballa el final d'un procés i s'interpel·len preguntes sobre el passat. Tal i com diu Argüello (2014), l'estudi biogràfic és una construcció analítica de la història de vida de persones o col·lectius, dintre d'un marc amb un propòsit molt concret.

Com ja s'ha dit, les respostes d'aquesta entrevista seran obertes, ja que aquest tipus de resposta te varis beneficis tals com que s'afavoreix la confiança amb la gent entrevistada, això a l'hora fa que les preguntes siguin respostes amb millor detall, es crea un ambient més espontani i permet avaluar altres elements iguals d'importants com el vocabulari de la persona, els seus valors, l'educació, la comunicació no verbal, etc. Tots aquests elements ens ajudaran a comprendre millor a la persona entrevistada, saber si es sent còmode i si les preguntes son respostes amb sinceritat.

Tot i que l'entrevista serà de tipus biogràfica amb respostes obertes, hi haurà pensades una sèrie de preguntes totalment lligades amb els objectius de la recerca per tal d'ubicar més a les persones entrevistades, en cas de que no s'estassin aconseguint els resultats esperats.

Primer de tot, per rompre el gel, i prendre un poc de confiança, la persona entrevistadora i la persona entrevistada es presentaran.

Llavors les preguntes pensades per ubicar l'entrevista, en cas de no estar aconseguint els resultats esperats seran les següents:

- ❖ Feis feina actualment? De què?
- ❖ Si no feis feina quina ha estat la vostra darrera feina?
- ❖ Per quin motiu vareu emigrar?
- ❖ Quant de temps va tardar en regular-se la vostra situació administrativa?
- ❖ El temps que hagueu estat sense tenir una situació administrativa regular, és a dir, el temps que hagueu estat “fora papers”, quines oportunitats laborals teníeu?
- ❖ Un cop regulada la vostra situació administrativa, de quina forma es varen veure afectades les vostres oportunitats laborals?
- ❖ Vos sentiu o vos heu sentit mai qüestionades a l'hora de posar el preu o les condicions en les que feu feina?
- ❖ Sentiu o heu sentit desconfiança per part de la gent que vos contracta?
- ❖ Sentiu o heu sentit alguna vegada que abusin de la vostra confiança?
- ❖ Quines dificultats o obstacles ressaltaries a l'hora d'explicar el teu procés d'integració/ Experiències bones i dolentes?
- ❖ Considereu que la feina que feu és una bona opció laboral, esteu satisfeta amb ella?

5. Resultats

S'han realitzat un total de 9 entrevistes, el contingut de les quals serà analitzat de tal forma que les parts mes rellevants d'aquestes es puguin veure fàcilment.

Els resultats d'aquest treball acadèmic es dividiran en unes quantes parts: en primer lloc, s'analitzaran les oportunitats laborals de les dones immigrants, en segon lloc, s'analitzaran les entrevistes tenint en compte la qüestió de gènere, seguidament es trauran resultats comuns de totes les entrevistes, i finalment s'analitzaran les qüestions relatives al procés d'integració de cada un: facilitats i dificultats.

5.1 Resultats de les entrevistes biogràfiques

Anàlisi de les oportunitats laborals

OPORTUNITATS LABORALS		
	Sense tenir la situació administrativa regulada	Tenint la situació administrativa regulada
Olivia	Feia feina de cangur, és a dir, cuidant una nina.	Va trobar feina de cambrera de pis, amb contracte, a un hotel de Magaluf. Després ja va començar a netejar cases particulars.
Antonia	Cap oportunitat	Va començar a treballar de netejadora, però assegurada.
Mònica	Molt escasses, tan sols podies optar a cuidar persones majors, nens o fent net cases.	Va trobar feina de dependenta al Mc Donald's, i després d'ajudant de cambrera a un restaurant.
Carmen	Empleada de la llar	Va començar a fer feina en una empresa de neteja i cures.
Elia	-----	La primera feina va ser en negre, netejant les habitacions d'un agroturisme, i després va trobar feina al Mc Donald's i a una gasolinera.

Taula 7: Oportunitats laborals de les dones de la mostra. Font: Elaboració Pròpia (2022).

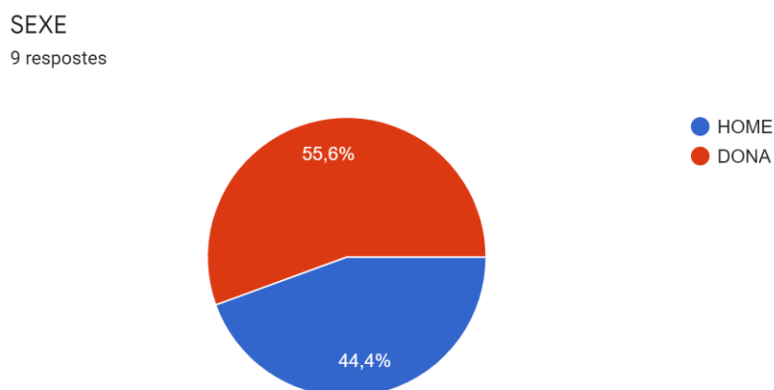
Com bé es veu a la taula següent totes les opcions laborals que tenen les dones abans de tenir la situació administrativa regulada, apart de ser nul·les en algun cas i escasses, es troben emmarcades dins les tasques de reproducció social, ara bé un cop regulada les situacions administratives de cada una s'observa un canvi. Pel que fa a les dues al·lotes més joves (Mònica i Elia), és a dir, que passaren pel procés migratori quan eren més petites es veu com han pogut trobar feina en un altre àmbit (dependenta i cambrera), ara bé respecte les altres dones, les quals passaren pel procés migratori de mes grans (Olivia, Antonia i Carmen) tot i aconseguir regular la seva situació han seguit fent feina dins aquest àmbit.

Anàlisi per gènere

En quan a la diferenciació per gènere, per tal de poder estudiar i comparar les diferents realitats en qüestions de gènere, s'han elegit unes quantes variables per poder donar a veure tal diferenciació.

Les variables elegides són el temps que es va tardar en regular la seva situació administrativa per tal de que poguessin estar legalment a Espanya, la feina a la qual es dediquen actualment, a que es dedicaven quan no tenien la situació administrativa regulada, la puntuació de les condicions de feina quan no tenien "papers" i aquestes mateixes quan si en tenien.

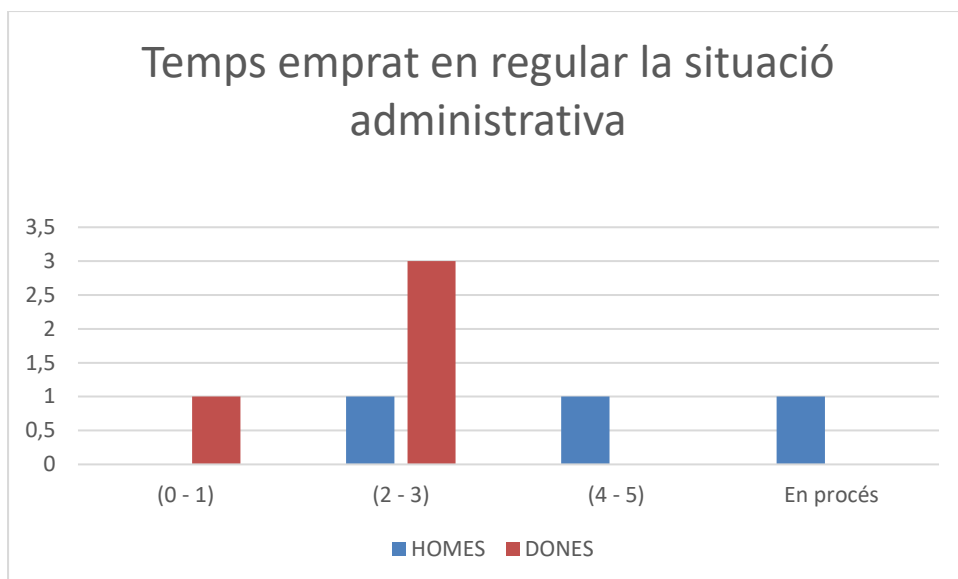
En primer lloc, cal destacar que de la mostra que s'ha entrevistat un 55,6% (5), és dona, i l'altre 44,4% (4) és home.

Gràfic 1: Sexe de la mostra. Font: Elaboració pròpia (2022)

Respecte la primera variable, el temps que tardaren en regular la seva situació administrativa i per tal de que quedi més clar el temps tardat s'han agrupat els anys en rangs de temps, els quals serien: (0-1), (2-3) i de (4-5).

El gràfic seria el següent:

Gràfic 2: Temps tardat en regular la situació administrativa. Font: Elaboració pròpia (2022)

De la mostra entrevistada les dones tarden una mitja de 2 anys, mentre que els homes tarden una mitja de 3,5 anys.

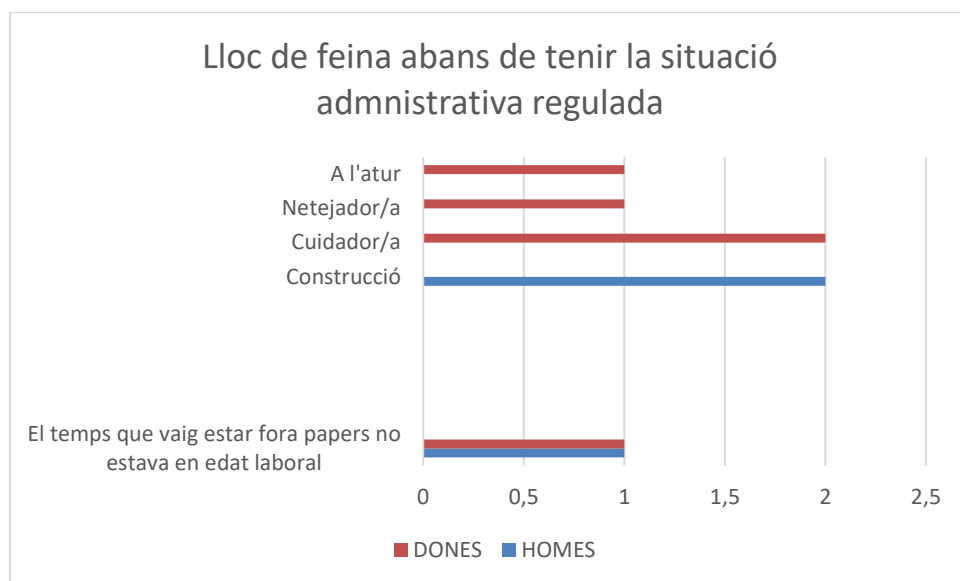
Cal mencionar que aquestes dades són representatives de la mostra escollida pel treball acadèmic, però en cap cas són significatives ja que, la mostra és molt petita. Per altra banda, també cal mencionar que a l'hora de fer el gràfic s'ha decidit excloure dos participants, un home i una dona, ja que l'home havia tardat molt poc degut a que els seus avis guardaven la nacionalitat catalano-espanyola. I en segon lloc, s'ha exclòs a l'al·lota que va tardar 8 anys ja que també es tracta d'un cas excepcional, ja que va esperar a ser major d'edat per poder tramitar els documents, i per tant com que va tardar més voluntàriament podria esbiaixar la mostra.

Per tant, per acabar aquesta variant, es pot dir, segons la mostra analitzada, que els homes han tardat més en aconseguir regular la situació que no pas les dones.

La tercera variable que es va mirar va ser a que es dedicaven abans de tenir la situació administrativa regulada i quan ja la tenien.

En aquest cas, primer es mostraran les feines quan no tenien la documentació regulada, després quan ja la tenien, i finalment es compararà si s'han quedat dins el mateix àmbit laboral o l'han canviat.

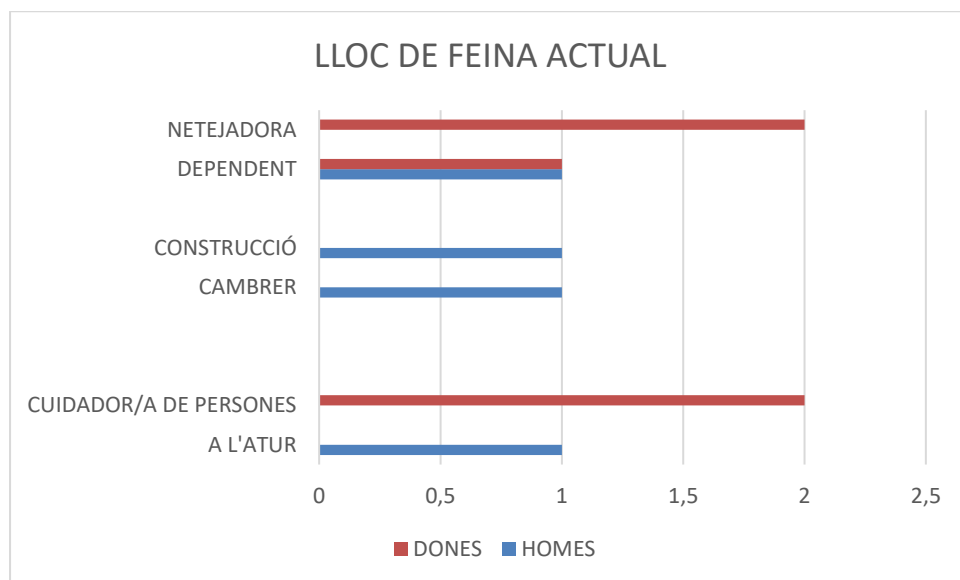
El gràfic de les feines que tenien abans de regular la situació és el següent:

Gràfic 3: Lloc de feina abans de tenir la situació administrativa regulada. Font: Elaboració pròpia (2022)

Com es pot veure abans de tenir la situació regulada els homes es veuen abocats a feines que impliquen molta més força física i que són considerades masculines, mentre que a les dones els hi queda les tasques de reproducció social.

El gràfic de les feines a les quals es dediquen actualment és el següent:

Gràfic 4: Lloc de feina actual. Font: Elaboració pròpia (2022)

Com be es veu la major part de la mostra femenina segueix quedant relegada a tasques domèstiques i cures. En canvi, en el cas dels homes s'observa molta més varietat de feines que quan no tenien papers.

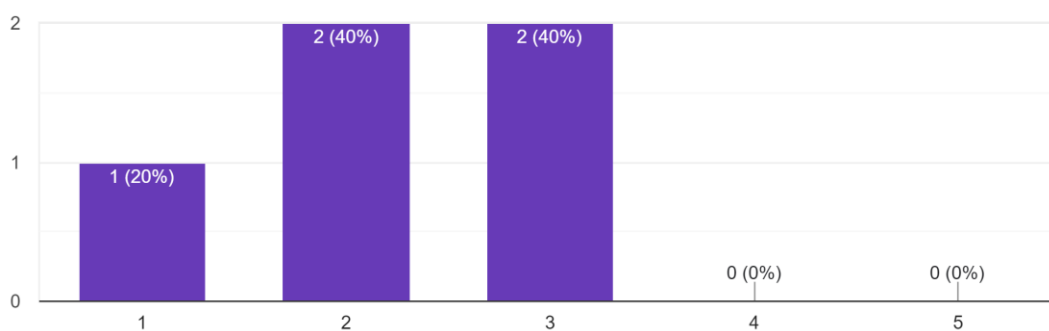
Per tant, pareix que, en el cas de la mostra analitzada, els homes tenen més opcions a cercar altres feines, que no pas les dones que segueixen pràcticament en el mateix sector.

Finalment, es varen puntuar les condicions de feina abans i després de tenir la situació administrativa regulada, i tot i que si que coincideix que tothom valora pitjor les condicions quan no es tenia la situació administrativa regulada i després quan ja la té regulada la valora millor, hi ha una diferència clara i és que els que pitjors puntuen les condicions de feina son els homes.

En les gràfiques següent es demanen que valorin les condicions en una escala de l'1 al 5, sent 1 molt dolentes i 5 molt bones.

El gràfic de les condicions abans de tenir la situació administrativa regulada:

Com puntuaries les condicions de feina en les que t'has trobat durant el teu període en el mercat laboral el temps que no tenies papers
5 respostes

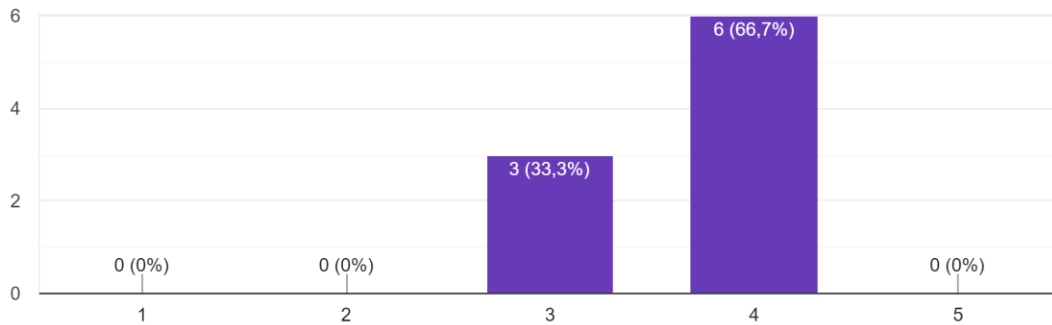

Gràfic 5: Valoració de les condicions de feina abans de tenir la documentació en regla. Font: Elaboració pròpia (2022)

El gràfic de com es puntuen les condicions de feina un cop tenen la situació administrativa regulada

Com puntuaries les condicions de feina en les que t'has trobat durant el teu període en el mercat laboral el temps que tenies papers

9 respostes

Gràfic 6: Valoració de les condicions de feina després de tenir la documentació en regla. Font: Elaboració pròpia (2022)

Condicions a la feina

Seguidament, es realitzarà un anàlisi sobre les condicions que les persones entrevistades havien de suportar pel fet de ser immigrants.

En primer lloc, recalcar que totes les persones entrevistades conten com a vegades han hagut d'aguantar certes situacions, ja que, degut a que es troben en una situació de necessitat i o vulnerabilitat això ha pogut suposar un pretext per haver de resistir certes condicions en el lloc de feina on es trobaven.

En Ramón i en Roberto ens expliquen algunes de les situacions indignes; en Ramon ens conta com al seu pare, també immigrant, el feien treballar amb productes químics sense l'equipament adequat, o el tancaven, amb clau, a netejar subterranis durant 8 hores i si havien d'anar al bany els feien fer les necessitats dins un cubell.

Ens conta, també, que el seu pare va intentar parlar seriosament sobre les condicions en les que treballaven i explicar al seu cap que eren perilloses per a integritat física d'una persona i ens diu que la resposta del seu cap va ser la següent: "Bueno quien muera lo tiro al contenedor y ya vendrá otro después".

Per altra banda, en Roberto ens conta com, sense tenir permís de conduir, l'obligaven a conduir.

En quan a les dones les experiències contades són una mica diferents, ja que, no es que hagin hagut de viure situacions tan detestables com les narrades anteriorment, però sí que s'han donat situacions en les que se'ls ha qüestionat i s'ha abusat de la seva confiança.

Tant l'Olivia, com l'Elia ens conten que en les situacions en les que han necessitat pujar el preu, (de 8 a 10 euros l'hora) els han posat pegues. Per ser més exactes a l'Olivia l'han recriminat lo cara que és, i a l'Elia varen estar dues setmanes sense cridar-la per fer feina, ja que el seu cap no volia accedir a pagar-li més.

Moltes d'elles ens conten també com noten molts cops com abusen de la seva confiança, tal i com diu na Mónica "Abusan de la confianza que uno intenta transmitir".

L'Olivia ens relata com a vegades li demanen que fagi més feina però en les mateixes hores. La Carmen diu "la gente abusa mucho de alguien que necesita trabajo", "ya sea por cuestión de horarios o días, pero parece que siempre tienes que estar dispuesta y disponible". La Mónica també relata com sempre intenten que facis més temps de l'acordat.

Totes aquestes situacions no serien iguals si no es tractés de persones que es troben en un context de vulnerabilitat i ja com diu na Mónica: "Cuando tienes documentación es totalmente distinto, ya que ya tienes derechos"

Respecte la integració: facilitats i dificultats

Una altra de les qüestions sorgides durant les entrevistes fou l'experiència envers la valoració de la integració de cada persona. Al voltant d'aquest tema s'han revisat les respostes de tal forma que cal destacar una sèrie d'aspectes.

Els aspectes són els següents:

ASPECTES RELACIONATS AMB LA INTEGRACIÓ

Prejudicis
Xarxa social i familiar
Experiències compartides
Idioma
Nucli on es resideix: urbà o rural

Taula 8: Aspectes relacionats amb la integració. Font: Elaboració Pròpia (2022).

En primer lloc, cal mencionar el tema dels prejudicis, ja que, en varies entrevistes ens han comptat com el fet de que la gent tingui una sèrie de prejudicis implica una sèrie d'obstacles a l'hora de sentir-se acceptat per la societat.

Una de les dones ens comenta “el hecho de ser inmigrante hace que a la gente le cueste relacionarse contigo”(Antonia). Una altra de les dones ens comenta els típics prejudicis als quals s'enfronten, tals com: “Los inmigrantes vienen a robar”, “vienen a robarnos el trabajo” o “vienen a vivir de las ayudas” (Mónica).

En segon lloc, la importància i la gran ajuda que suposa disposar d'una xarxa familiar o social en el nou lloc on comences una nova vida. En varies ocasions, ens mencionen com el fet de tenir família al nou lloc d'arribada els va ajudar molt a integrar-se, sobretot al principi, per exemple, una persona ens comenta “quan vam arribar ens varen deixar un pis on viure i ens varen ajudar en la mesura que ells podien” (Ramón). Això mateix recalca el fet de que quan no s'ha tingut cap familiar, el procés d'integració sol ser bastant més complicat, com per exemple, una dona que diu “como aspecto negativo recalco la falta de apoyo para cuidar a mi hijo y lo sola que estaba”(Olivia). A l'igual ocorre amb la xarxa social, és a dir, els amics, quan es tenen tot és més fàcil, però en canvi, si no es tenen, resulta ser més difícil, com també ens conta una de les al·lotes entrevistades.

En tercer lloc, la importància de compartir espais amb gent hagi passat o tingui experiències similars, ja que d'aquesta forma ens conten que és un fet molt facilitador a l'hora de començar en un lloc nou, sentir-se acceptat, etc. Per exemple una al·lota ens diu “en el insti había muchas personas extranjeras, lo cual me hacía sentir bien”(Mónica), o un home que ens diu que a la seva feina es sentia molt a gust: “donde trabajo hay personas de muchas nacionalidades: cubanas, colombianas, argentinas, rusas..., así que eso hace que te sientas comprendido” (José).

En quart lloc, l'idioma, el qual és un factor que a vegades és facilitador d'aquesta integració, però d'altres vegades suposa un obstacle. És a dir, hi ha persones com na Carmen que diuen que com que l'idioma era el mateix (castellà), els va ser molt fàcil, però n'hi ha d'altres com n'Elia que diuen que com que aquest precisament era diferent (català), això suposà encara més una dificultat per ser acceptat pels altres.

Per últim, es veu una diferència segons el nucli on es resideix, ja que qui ha anat a viure a ciutat, com na Mónica i na Carmen, relaten que aquesta els ha acollit molt bé, es deu a que a una ciutat hi ha molta més gent i no ets l'única persona estrangera, però en canvi en el nucli rural això és més difícil que passi, perquè depenent del nucli que sigui pot ser no hi ha massa persones estrangeres, com va ser el cas de l'Elia que ens conta que quan va començar a la nova escola diu que “era la única persona morena en ese colegio” i també ens comentava “me sentia apartada por los compañeros por ser la diferente”.

6. Limitacions

Al principi del treball, un dels objectius era comparar la situació de dones immigrants vers les de dones autòctones, que es dediquessin al mateix sector de feines de reproducció social.

Malauradament, això no ha estat possible, ja que, l'obtenció de mostra de dones autòctones ha estat realment difícil, ja que, tan sols n'hi havia una disposta a realitzar l'entrevista, i tampoc se'n trobaren més.

Moltes de les possibles candidates es sortien dels requisits que havien de complir, ja que, tot i fer feina dins el món de la neteja, eren treballadores d'hotels, és a dir, eren cambres de pis, per tant, no em servien pel meu treball ja que haguessin esbiaixat la mostra.

7. Discussió i Conclusions

Malauradament, tots i els grans avanços que s'han fet al llarg de la història, encara queda una mica de l'essència del que ja deia el gran referent econòmic Adam Smith (citat a Carrasco, 2009) i és que la feina dels homes està més concentrada dins la indústria i les dones dins les

tasques de la llar. Precisament el focus d'aquesta qüestió queda encara ben reflectit quan s'analitzen les feines a les que, majoritàriament, es dediquen les persones immigrants, com be ocorre en la mostra d'aquest treball, on queda ben clar que les dones es dediquen a tasques més domèstiques i els homes en canvi, tenen més opcions. Per ser exactes, segons Parella (2000), les feines on les dones solen fer-hi més feina és al servei domèstic i a l'hostaleria, que són clarament els camps on les dones de la mostra d'aquest treball hi ha fet feina o hi fan feina. I en el cas dels homes, segons aquesta mateixa autora el ventall és molt més ampli, ja que també hi entra la construcció, l'hostaleria, el comerç i l'agricultura, i precisament tres d'aquests quatre àmbits també es troben representats a la mostra masculina del treball.

Tal i com diuen Oso i Parella (2012), són concretament les dinàmiques de globalització les que empenyen a les dones immigrants a fer feines de cures ja que aquestes han rebut un estatus de punt de partida, com be es veu a una part de la mostra entrevistada les quals les primeres feines a les que pogueren optar són feines categoritzades dins les cures.

Per altra banda, tal i com diu Parella (2000), el sistema sol afavorir a les dones amb les qüestions relatives a la tramitació i regulació de les seves documentacions, ja que, degut a la crisi de l'Estat del Benestar, es necessita cobrir la crisi de cures que hi ha, i això també ho vegem reflectit als nostres resultats ja que observem que la mitja d'anys per tramitar la situació de les dones és de 2 anys, mentre que la dels homes és de 3,5 anys. I és que que l'Estat del Benestar sigui insuficient afavoreix la concentració d'aquestes feines vinculades a la reproducció social baix condicions de vulnerabilitat (Parella, 2003).

Com es veu en la primera entrevista, la de l'Olivia la primera opció i oportunitat laboral que va tenir aquesta dona va ser dins l'àmbit de tasques de reproducció social, és a dir, ocupant-se de les tasques pròpies de la cura de persones, en aquest cas d'una nena petita.

Després d'aquesta va trobar feina de cambrera de pis a un hotel de Magaluf, per tant es pot observar com segueix dins l'àmbit de les tasques de reproducció social.

En la segona entrevista, la realitzada a l'Antonia, afirma no haver sentit mai desconfiança, però si que afirma que més d'un cop ha sentit com abusaven de la seva confiança i destaca "sobretudo cuando no tienes papeles", ja que la gent que contracta s'aprofita de certes situacions de vulnerabilitat i com que tens una necessitat acabes acceptant i adaptant-te a les condicions que et posen, tal i com diu Garcia (2006).

En la tercera entrevista, la realitzada a la Mónica, destaca que el temps que va esta sense tenir la situació administrativa regulada les oportunitats laborals que tenia eren molt escasses, ja que ens recorda que sense documentació no pots treballar en empreses, cotitzant, amb les teves vacances, les teves pagues, etc. sinó que les oportunitats a les quals pots optar varien entre la neteja de cases, la cura d'infants, o la cura de persones majors, és a dir, tot tasques de reproducció social.

Per sort quan va tenir la seva situació arreglada va poder accedir a altres feines. Aquestes eren una feina de caixa al Mc Donald's i una altra d'ajudant de cambrera en un restaurant, així d'aquesta forma va poder gaudir de més drets, tals com les vacances, accedir a prestacions d'atur, finiquitos, etc. Recordem que segons Parella (2000), l'hostaleria és un altre sector on les dones immigrants tenen molta cabuda.

Recordant el que explica Solé (1995; citat a Parella, 2000), la força de treball espanyola és cada cop més exigent i de cada vegada més rebutja feines més manuals, més arriscades i més pesades, per això són precisament aquestes feines més escabroses les que queden per els homes immigrants. Com ens comenta en Ramón, que el seu pare va haver d'acceptar feines, les condicions de les quals eren verdaderament indignes i perilloses, però degut a la seva situació de necessitat no va poder dir que no. I es que com be diu en Garcia (2006), els treballadors estrangers són els que tenen més possibilitats d'acceptar i adaptar-se a treballs degut a les seves situacions tan vulnerables.

Per acabar, tal i com diuen Oso i Parella (2012), si fas feina de cuidador hi ha moltes dificultats a l'hora d'establir certs límits respecte a l'horari de feina o la remuneració, com bé li passa també a quasi totes les dones de la mostra. En el cas de la Mónica i na Carmen els hi passa amb els horaris, ja que diuen que pareix que sempre has d'estar disposta a fer més de l'acordat. I en el cas de l'Elia o l'Olivia en el cas de la remuneració que quan han demanat més se'ls ha negat o qüestionat o se'ls ha demanat que fessin més amb el mateix temps.

Com es veu al llarg del treball acadèmic totes les dones entrevistades fan feina o han fet feina dins l'àmbit de tasques de reproducció social, ja sigui fent net cases, hotels, agroturismes, o bé cuidant a persones, tant a persones majors, com a infants.

Llavors, queda clar que les tasques de cures, ja sigui cap a persones, com a les llars, són les que predominen les oportunitats que apareixen al mercat laboral d'aquestes dones.

Les dones mes joves un cop tenen la situació administrativa regulada, en la mesura que els és possible, intenten abandonar el món de les tasques de reproducció social. En canvi, les dones que són més majors han seguit dins aquest món, pot ser, ja que les situacions d'aquestes eren mes vulnerables ja que havien de mantenir-se a ella mateixa i a una fill/a i no depenien de ningú.

També, es possible que les dificultats per convalidar els estudis i les tardances dels processos burocràtics minvessin les ganes de tornar a estudiar per optar a un altre tipus de feina.

En quant els homes, es veu com ells no es veuen abocats a aquest tipus de tasques de reproducció social, ja que tenen més oportunitats per accedir a altres llocs de feina. Però el que si queda clar és que també han d'aguantar infinitat de condicions molt mes que inadequades per la seva condició d'home immigrant.

El que es comú tant a homes, com a dones, és l'aprofitament de les necessitats i les situacions vulnerables d'ells i elles per part de la persona contractant.

Això deixa clar que resulta molt profitós per certes persones i per l'economia d'alguns i algunes que existeixin persones que sofreixen aquestes situacions i es vegin endinsats dins els processos migratoris, per tal de poder-se lucrar de la seva mà d'obra més barata, sense el temor de patir conseqüències.

8. Bibliografía

- Afroféminas. (2019). Interseccionalidad: definición, historia y guía. Revista Afroféminas. Recuperat de: https://afrofeminas.com/2019/01/24/interseccionalidad-definicion-historia-y-guia/?fbclid=IwAR0CtQZyHrvrn5OHFsAEM54a77UOZgJVdVSTZ79mrmDRCQPKcdz1GKtf_xeY
- Argüello, A. (2014). La perspectiva biográfica en la investigación educativa. Una mirada a sus antecedentes, tendencias y posibilidades. *Estudios Pedagógicos*, XL (1), pp. 293-308.
- Arrels Fundació. (2021). Els requisits de la Llei d'estrangeria i el règim comunitari deixen fora la gent de carrer. Disponible a: <https://www.arrelsfundacio.org/els-requisits-de-la-llei-destrangeria-i-el-regim-comunitari-deixen-fora-la-gent-de-carrer/>
- Boletín Oficial del Estado (BOE) (2022). Código de Extranjería.
- Brunet Icart, I., & Santamaría Velasco, C. A. (2016). La economía feminista y la división sexual del trabajo. *Culturales*, 4(1), 61-86.
- Carrasco, C. (2009). Mujeres, sostenibilidad y deuda social. *Revista de Educación*, número extraordinario, 169-191.
- Catarino, C.; Oso, L. (2000). La inmigración femenina en España y Portugal: hacia una etnización del servicio doméstico y de las empresas de limpieza. *Papers*. Núm. 60, 183-207
- Ibáñez, O., Badía, J. (s.d.). *Fonaments de la Societat Contemporànea* (Globalització i nova divisió internacional del treball). Palma de Mallorca, Espanya: Universitat de les Illes Balears: grau d'Educació Social.
- García (2006). Migraciones, inserción laboral e integración social. *Revista de Economía Mundial* 14, 231-249
- Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social (2000). *Boletín Oficial del Estado*, 10, de 12 de enero de 2000, 2000-544. Recuperado de: <https://www.boe.es/buscar/pdf/2000/BOE-A-2000-544-consolidado.pdf>
- Servicio Público de Empleo Estatal (SEPE). Ministerio de trabajo y economía social. Gobierno de España. (2020). Informe del Mercado de Trabajo de Illes Balears. Datos 2019.
- Orozco, A. P. (2011). Crisis multidimensional y sostenibilidad de la vida. *Investigaciones feministas*, 2, 35.
- Oso, L. (1998). La migración hacia España de mujeres jefas de hogar. Madrid: Instituto de la Mujer, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, Serie Estudios nº 52.
- Oso, L., Parella, S. (2012). Inmigración, género y mercado de trabajo: una panoràmica de la investigación sobre la inserción laboral de las mujeres inmigrantes en España. *Cuaderno de Relaciones Laborales*, 30 (1), 11-44.
- Parella, S. (2003). Mujer, inmigrante y trabajadora, la triple discriminación. Barcelona: Anthropos.
- Parella, S. (2000). El trasvase de desigualdades de clase y etnia entre mujeres: los servicios de proximidad. *Papers*, 60, 275-289

9. Annexes

❖ **Annexe I: Entrevistes**

1. Entrevista 1

La primera persona entrevistada per la realització del treball acadèmic de fi de grau, és una dona de 51 anys d'origen equatorià, la qual porta 21 anys a Mallorca, que actualment viu al municipi de Santa Maria del Camí i que a dia d'avui treballa netejant cases.

Aquesta dona relata que els factors que la dugueren a emigrar varen ser principalment motius econòmics, ja que la situació econòmica d'Equador durant els anys 90 no era massa bona.

La dona entrevistada va arribar a Mallorca el 18 de desembre de l'any 1999 i pel febrer de l'any següent ja va començar a fer feina. L'oportunitat laboral que li va sorgir era cuidant d'una nina a una casa durant 12 hores al dia. Aquesta feina la va aconseguir arrel de que la persona que estava abans al seu lloc de feina ho va deixar i com que es coneixien la va recomanar.

Ella relata que les condicions de feina eren treballar 12 hores al dia, de 08:00h del matí fins les 20:00h de l'horabaixa, cada dia de la setmana, cobrant unes 100.000 pessetes al mes, el que a dia d'avui equival a uns 600€ al mes. Com que la seva situació administrativa no estava regulada, no podia estar donada d'alta a la Seguretat Social, i per tant cobrava en negre, el que avui en dia s'entén per economia submergida. Hi va estar fent feina 3 anys.

Durant aquests tres anys es va tramitar la seva situació administrativa, amb l'ajuda del pare de la nina que cuidava, ja que aquest era advocat, així que al cap de 2 anys ja va tenir la situació regulada i això suposava que ja podia optar a altres llocs de feina.

Durant aquest temps ella es va quedar embarassada i va tenir un fill, del qual es va haver de fer càrrec tota sola ja que el pare d'aquest els va abandonar. Així que degut a causes majors no podia seguir fent feina de cangur de la nina 12 hores al dia, per això, aprofitant que ja tenia la seva situació administrativa regulada va cercar altres feines.

Va trobar feina de cambrera de pis a un hotel de Magaluf. Hi va fer feina un parell d'anys fins que finalment ho va deixar i va començar a cercar cases per fer net fins a dia d'avui que segueix dedicant-se a la neteja de domicilis privats.

Pel que fa a les experiències laborals que ha tingut fent net cases relata que hi ha un poc de tot. En primer lloc, tot i no ser la norma, relata que a vegades s'ha sentit qüestionada a l'hora de fixar el preu, ja que li deien que cobrava massa, però ella intentava posar sempre les condicions de feina abans de començar i si aquestes no eren acceptades doncs no accedia a fer feina a aquella casa.

En segon lloc, explica també la desconfiança que ha sentit per part de la gent, ja que moltes vegades deia que li deixaven "trampes" per veure si podien confiar amb ella. Aquestes trampes consistien en deixar doblers a la vista per veure si se'ls emportava, però ella mai va agafar res que no fos seu i es va anar guanyant la confiança de les cases on hi feia feina.

En tercer lloc, conta que també es donen moltes situacions d'abús de confiança, ja que moltes vegades et demanen que facis més feina però amb menys hores, o et comencen a demanar "favors" i et posen en un compromís.

Tot i així, ella està satisfeta amb la seva feina i creu que és una bona opció laboral.

Per tant, es veu com l'oferta laboral a la qual pot accedir es veu molt limitada a tasques de cura o de neteja, i malauradament no podia tampoc optar a una altra cosa ja que no tenia cap mena de títol, degut a que els estudis que tenia a Equador, el batxiller, no l'hi varen convalidar aquí i la feien començar de nou, i tenint en compte la situació en que es trobava, sent mare soltera i sense cap mena de suport econòmic i personal, no es podia permetre posar-se a estudiar be ben nou.

Pel que fa a aspectes del procés d'integració dins la societat, conta que al principi tenia molta por de no ser ben rebuda o no ser acceptada per les persones del poble i del seu entorn pel fet de ser una persona estrangera, però finalment explica que es sent molt bé i que va ser molt ben acollida.

Com a aspectes negatius, damunt la integració, explica la dificultat d'optar a altres llocs de feina degut a la impossibilitat de la convalidació dels estudis i la falta de suport per poder cuidar el seu fill tota sola.

2. *Entrevista 2*

La segona persona entrevistada també és una dona, la qual és una mica més jove que la primera, aquesta té 44 anys, i es també d'origen equatorià, resideix al poble de Santa Maria del Camí, i es dedica a la neteja de cases de particulars.

El motiu pel qual va emigrar va ser per poder millorar la seva qualitat de vida, ja que a Equador no tenia tantes oportunitats i la seva família no tenia massa benestar econòmic.

Afortunadament ens conta que va tardar relativament poc en regular la seva situació administrativa, aproximadament uns 3 anys, però malauradament conta que aquest temps que no va tenir papers no tenia oportunitats laborals que no fossin fer net cases cobrant en negre, i per aquest motiu va haver d'anar a viure amb una de les seves germanes que si que estava a Mallorca.

Tot i així, tot d'una que va tenir els papers en regla va trobar una feina a la qual li feren contracte i la varen poder donar d'alta a la seguretat social, així com gaudir de tots els drets que estant assegurat laboralment et pertoquen.

Aquesta dona relata que no s'ha sentit mai qüestionada a l'hora de fixar un preu per fer feina ja que, intentes adaptar un preu just per tal de que no hi pugui haver discussions, ni intents d'abaratir el preu. També conta que no ha sentit mai desconfiança per part de les empreses que la contracten, ja que, sempre han tractat d'empreses grans en les que no hi ha un tracte personal entre persona contractant i persona contractada, per tant no s'ha pogut donar aquesta desconfiança.

En canvi, així com afirma no haver sentit mai desconfiança, si que afirma que més d'un cop ha sentit com abusaven de la seva confiança i destaca “sobretudo cuando no tienes papeles”, ja que la gent que contracta s'aprofita de certes situacions de vulnerabilitat i com que tens una necessitat acabes acceptant i adaptant-te a les condicions que et posen.

En quant al seu procés d'integració ens comenta que per una part més social pot haver-li costat una mica més, ja que, el fet de ser una persona immigrant fa que a la gent li costi el fet de relacionar-se amb tu. Però també cal destacar que el fet de tenir la seva germana a Mallorca i poder comptar amb ella va ser de gran ajuda.

En definitiva, aquesta dona considera que la seva situació actual fent net cases particulars, assegurada, no és la millor situació, però diu que intentarà que sigui una situació eventual, ja que ara és així per qüestions personals.

3. Entrevista 3

La següent entrevista va ser duta a terme a una al·lota de 26 anys, originària de Xile, que actualment resideix a Palma amb la seva mare i la qual està estudiant i fent feina guardant un infant.

El motiu pel qual va emigrar va ser perquè la seva mare s'havia divorciat del seu pare i aquesta volia canviar d'aires i donar-li un millor futur a la seva filla.

A diferència de les primeres dues dones entrevistades, aquesta al·lota no va tenir tanta sort amb la regulació de la seva situació administrativa, ja que, en total el seu procés de posar en ordre la seva documentació va tardar uns 8 anys. Aquesta tardança es deu a que quan ella era menor la seva mare li anava a tramitar la documentació posant que ella la mantenia, però per poder-ho fer d'aquesta forma la mare necessitava un contracte de feina, contracte el qual se li havia promès aquí on estava fent feina, era una casa particular i hi treballava ocupant-se de la neteja de dita. El problema va ser quan a últim moment els seus caps, és a dir, els propietaris de la casa varen decidir que no li farien el contracte, així que fins l'any 2016 aquesta al·lota no va poder tramitar la seva documentació i ho va poder fer ja que va ser en aquest any que la seva mare es va fer parella de fet d'un espanyol i per tant aquesta al·lota, com que encara no tenia els 21 anys, va poder accedir al NIE per part de la seva mare. És a dir, després de que la seva mare es fes parell de fet, ella va poder optar a la regulació de la seva documentació mitjançant l'estatus de resident comunitària.

Aquesta al·lota destaca que el temps que va estar sense tenir situació administrativa regulada les oportunitats laborals que tenia eren molt escasses, ja que ens recorda que sense documentació no pots treballar en empreses, cotitzant, amb les teves vacances, les teves pagues, etc. sinó que les oportunitats a les quals pots optar varien entre la neteja de cases, la cura d'infants, o la cura de persones majors.

El temps que ella va estar fora tenir la situació regulada va ser cuidant a una persona major, on li pagaven molt poc, estava envoltada de condicions precàries i a més no tenia cap tipus de dret.

Per sort quan va tenir la seva situació arreglada va poder accedir a altres feines, entre elles hi havia una feina de caixera al Mc Donald's i ajudant de cambrera en un restaurant, així d'aquesta forma va poder gaudir de més drets, tals com les vacances, accedir a prestacions d'atur, finiquitos, etc.

A més en el seu cas destaca que un cop aconseguida la documentació pots optar també per estudiar, i es com ella ho està fent.

Ens consta que pel fet de ser una persona immigrant i sobretot qual la persona que et contracta sap que no tens la documentació en ordre, quan sols posar el preu de la teva feina la reacció sol ser la següent: “es muy caro, hay gente que lo hace mas barato que tu”, llavors per necessitat econòmica acabes complaent el preu que millor els pareix a la gent que et contracta ja que sinó “hay otros como tu”.

L'al·lota entrevistada diu: “el hecho de ser inmigrante y que no tengas documentación hace que las personas crean que tienen el derecho de pagarte menos de lo que tu mereces”.

Per altra banda, també ens explica que es donen diverses situacions de desconfiança, ja que, com que tu ets la persona immigrant, si alguna cosa succeeix, tals com una discussió, arribar tard un dia, etc., arribes a sentir molta por per tal que no et treguin al carrer, i també sents molta desconfiança amb la persona contractant fins al punt de no poder discutir o qüestionar res per por a que no cridin a la policia i et puguin deportar.

Son situacions molt precàries, perquè degut a aquesta por no els pots dir que vols cobrar una mica més o que t'agradaria que hi hagués millors condicions de feina, ara bé un cop tens la

documentació aquestes situacions son totalment diferents, ja que llavors ja tens els mateixos drets que una persona espanyola.

També ens explica com molts de pics ha sentit que abusaven de la seva confiança, fent-la quedar mes temps del que tenen predeterminat, l'al·lota conta com pareix que la gent que contracta es pensa que pel fet de ser de fora, aquí no tens vida i abusen de la confiança que una intenta transmetre.

En quant als aspectes relacionats amb la integració ens conta que sempre s'ha de lluitar contra els prejudicis de les persones, l'estigma del immigrant, com que venen a robar, a robar la feina als espanyols o a viure de les ajudes.

I com no, el fet que mentre no tens una situació regulada, no tens drets, ja que no ets considerat com un ciutadà com a tal.

Ara bé pel que fa als aspectes positius de la seva integració cal destacar que a l'institut que va anar el 90% de les persones eren estrangeres, és a dir, persones que havien patit la mateixa situació que ella, i per aquest motiu t'arribes a sentir bastant acompanyada i amb suport.

Ella ara mateix esta cuidant d'un nin petit, cobrant en negre, ja que li cal renovar la seva documentació, perquè la te caducada, tot i així diu que aquesta feina no li desagrada, però ja que ella te una formació professional li agradaria treballar del que ha estudiat, però mentre no tingui la documentació renovada no podrà accedir a les oportunitats que surtin en el seu àmbit.

4. Entrevista 4

La següent dona entrevistada és la mare de la última, per tant també és originària de Xile i resideix a Palma, te 57 anys i treballa de cuidadora.

El motiu pel qual va emigrar va ser que després del seu divorci necessitava canviar de vida, d'aires, millorar emocionalment i econòmicament i poder donar un futur millor a la seva filla i a ella mateixa.

En el seu cas, ens conta que va tardar tres anys en regular la seva situació administrativa i ens conta que quan no tenia papers treballava en negre, i no tenia dret a fer feina per alguna

empresa, a cap lloc, amb contracte, ni a vacances, sinó que tan sols podia treballar en negre d'empleada de la llar, cuidant persones majors, etc.

Una vegada tingut el contracte vaig poder treballar en una empresa de neteja, i també vaig seguit cuidant persones majors, però amb contracte.

Aquesta dona relata que, sobretot al principi, sentia molta desconfiança perquè mai sabia si de veritat li pagarien, ja que el fet de no tenir documentació propiciava molts cops que es poguessin aprofitar de tu, i realment fins que no veus que et paguen no et quedes realment segura.

Desafortunadament també ens comenta que en algunes circumstàncies ha sentit que s'aprofitaven i abusaven de la seva confiança, ja fos per horaris o dies, pareix que has d'estar disposta a estar disponible sempre i no pots ni lliurar. Ara bé, relata que això li ha passat inclús tenint documentació. En general diu que la gent abusa molt de les persones que necessiten fer feina per poder viure.

Pel que fa a la integració d'aquesta dona ens conta que quan no tens papers no pots alquilar "como toca", perquè bàsicament demanen alguns requisits que una persona sense tenir una situació administrativa regulada no compleix.

Una de les coses, també molt complicades, és que sense documentació et sents com dins una presó, ja que no pots viatjar, no pots obtenir una bona feina, no tens drets, etc.

Però també ens conta coses positives, com que el país li agrada molt, la ciutat on viu (Palma) diu que és també molt acollidora, saber l'idioma ajuda bastant i que hi ha possibilitats de feina, tot i que no sigui el que vols, feina n'hi ha.

Per últim deixa caure que li agrada la seva feina, però no esta del tot conforme amb el salari que li donen.

5. *Entrevista 5*

Per últim, la darrera dona a la que es va entrevistar és una al·lota de 23 anys, d'origen equatorià, amb residència a Lloret de Vistalegre que conviu amb la seva mare.

Actualment fa feina a una gasolinera i la seva darrera feina va ser de caixa al Mc Donald's i el motiu pel qual va emigrar va ser perquè la seva mare va vindre cercant feina, buscant una vida millor.

En el seu cas, com que era molt petita, tan sols va tardar un mes en regular-se la seva situació administrativa, així que quan va arribar tenia papers, però li faltava la residència, la qual va tardar una mica més, aproximadament un any.

Degut a que va arribar amb 7/8 anys no es va veure afectada per la situació laboral, i avui en dia tampoc té problemes ja que té doble nacionalitat (una d'elles l'espanyola). En el seu cas només ha treballat un cop en negre, ja que totes les altres feines ja ha estat contractada de la manera correcta.

Ara bé, sí que la seva primera feina va ser fent net un agroturisme i cobrava en negre. En aquesta feina conta que cobrava tant la hora, però que va haver de pujar el preu dos euros la hora i el seu cap es va negar i va estar dues setmanes sense cridar-la per fer feina, però després ja sí que la tornaren a cridar i acceptaren el que havia demanat. Per altra banda, també ens conta que el seu cap a vegades no li donava la propina que la gent deixava, però quan això passava ella ho confrontava al seu cap, així que finalment li acabava donant, ja fos tot el que tocava o la mitat del que hi havia.

Seguidament, ens comenta que no s'ha donat el cas que senti desconfiança, ja que l'únic cop que ha hagut de fer feina en negre la persona contractant ja coneixia la mare d'aquella al·lota. I en les altres empreses, com que he treballat amb contracte, i com que són empreses grans que operen en altres països no he sentit que em tractessin diferent o que poguessin desconfiar de mi.

Ara bé, cal dir que sí que ha sentit com també abusaven de la seva confiança en varies ocasions. En primer lloc, ens comenta que quan feia feina en negre, el senyor el qual la contractava, que era un senyor més major, pareixia que aprofitava qualsevol moment per generar un contacte físic. I també ens conta que un cop com que va tardar una mica més en netejar una de les habitacions, perquè l'havien deixat molt bruta, el cap hi va anar i la va renyar per tardar tant i li va exigir que des de llavors ençà havia de tardar la mitat del que solia tardar, a lo qual ella li

va dir que això era impossible. Després d'aquesta discussió, va tornar estar dues setmanes sense cridar-la per fer feina, però llavors la va tornar a cridar. Ella creu que aquest temps va estar cercant algú que tardes el que ell exigia i després de no trobar a ningú va tornar a recórrer a ella.

Per altra banda, també ens diu que fins i tot tenint contracte ha sentit molt en una de les empreses a les que ha estat fent feina com abusaven d'ella, demanant-li molt cops que vengués a fer feina als seus dies lliures, o que vengués per un parell d'hores quan saben que vivia bastant lluny, etc.

Pel que fa a la seva integració ens conta que va ser especialment difícil, ja que, on ella viu és un poble molt petit i conta que recorda que poder-se integrar va ser verdaderament complicat, ja que, era la única persona morena de l'escola. Tampoc entenia l'idioma i no tenia cap xarxa social que li dones suport. Ens relata que, malauradament, va viure situacions de bullying ja que els seus companys i companyes varen decidir apartar-la i marginar-la del grup perquè era la diferent i la morena.

Tot i així, ella conta amb positivitat que també hi va haver coses bones, i es que reconeix que el fet de venir tan petita va contribuir molt a que li fos més fàcil aprendre una nova llengua i al cap d'un any ja va començar a fer amistats.

Pel que fa a l'àmbit laboral no li ha costat, ja que, des dels 19 anys treballa, primer fent feina a un agroturisme i ja després en diferents empreses, com son el Mc Donald's i el Carrefour. A mes conta que gracies a les dues primeres feines l'han ajudada a tenir més paciència, adquirir mes habilitats per tractar amb els clients i fer feina baix pressió.

Ara mateix esta fent feina a una gasolinera del Carrefour, però diu que és una cosa totalment temporal, ja que ara esta realitzant també les pràctiques de la carrera i després li agradaria especialitzar-se i treballar del que ha estudiat, però per ara esta contenta amb el que te i sobretot amb tot el que ha aconseguit.

6. *Entrevista 6*

La següent entrevista va ser duta a terme al primer home de la mostra, el qual te 37 anys i es d'origen argentí, amb residència a Maria de la Salut. A dia d'avui es troba fent feina en una

empresa de mobles muntant aquests, i també munta cuines per conta pròpia per poder guanyar una mica més de doblers

El motiu pel qual va migrar aquest home era perquè estava cercant millors oportunitats de vida, així que aprofitant que tenia un cosí que ja havia emigrat a Mallorca se'n va anar a veure'l durant sis mesos. En aquest temps va comprovar que l'illa li agradava molt i va veure que podria tenir millors oportunitats per treballar i tenir una vida millor, així que passat aquests sis mesos va tornar a Argentina a cercar les seves coses i va decidir emigrar cap a Mallorca.

Malauradament va tardar bastant en poder regular la seva situació administrativa, ens conta que va estar fent els tràmits i esperant fins 4 anys. Tot el temps que va estar fora tenir "papers" ens contava que es movia per feines temporals, curtes i sense cap tipus d'assegurança, i com be era d'esperar a cap lloc podies quedar fixe, per això va començar a treballar per conta pròpia muntant mobles. Un cop ja regulada la seva situació va seguir treballant per conta pròpia, però també va trobar altres feines a empreses, com un supermercat i una tenda de mobles.

Ens conta que, quan treballa per conta pròpia, els clients sempre intenten rebaixar el preu el màxim possible dient-li coses com que és molt car, que cercaran algú altre, quan ell coneix be com estan els preus i afirma no ser car, ja que també depèn molt del que sigui que ha de muntar. També diu que hi ha molts cops que la gent abusa d'ell i quan l'han contractat per una certa cosa, després comencen a demanar més i clar ens conta com li sap greu dir que no, ja que son clients que li donen doblers i no els vol perdre, ja que molts d'aquests diners després els envia cap a la seva mare que esta a Argentina.

Malauradament també ha tingut experiències prou dolentes en el treball, fins i tot ja tenint contracte, una d'elles i la que més ressalta es que hi va haver una vegada que el varen obligar a conduir sense ell tenir carnet, o feia moltes mes hores de les que li posava el contracte, però clar, tornem a la mateixa qüestió d'abans, i és que al cap i a la fi son doblers i si no tens altra cosa, no et pots permetre deixar les feines.

En quant a la integració com que ja havia estat sis mesos aquí abans de venir definitivament, ens va contar que el seu procés va ser molt fàcil, i que en el poble tothom el va acollir molt be.

En quant a la feina diu que esta cansat perquè treballa molt, però que esta prou satisfet amb el que fa.

7. Entrevista 7

El segon home al qual es va entrevistar era un cosí del primer, per tant aquest home també es d'origen argenti, viu també a Maria de la Salut i te 35 anys. Ara mateix fa feina com a dependent a una tenda de telèfons mòbils.

El motiu pel qual va emigrar va ser per trobar una vida millor i va estar tres anys en regular la seva situació.

El temps que no tenia la seva situació regulada treballava en la construcció, cobrant en negre, fent les feines més arriscades i en molt males condicions. Però ens diu que un cop va tenir la seva situació regulada va començar a cercar altres coses i va trobar feina a altres empreses on ja li feren contracte i les condicions no tenien ni punt de comparació.

Durant el període que va estar fent feina a l'obra ens conta com a vegades sentia com els companys xerraven d'ell malament i es sentia malament ja que el seu cap el manava a ell a fer les feines més perilloses.

En quant a la integració, com que ja tenia família a Mallorca (dos cosins), li va resultar molt més fàcil integrar-se, en quan a l'idioma tampoc va tenir gaire problema i diu que el cosí amb el qual viu, l'anterior entrevistat, el va ajudar molt. En quan a coses no tan bones recalca les situacions d'explotació laboral que et poden tocar viure pel fet de no tenir papers.

En definitiva, diu que esta content amb la feina que te ara mateix però que aspira, en un temps, a mes.

8. Entrevista 8

El següent home el que vaig entrevistar era un home de 34 anys d'origen colombià amb residència a Palma, que actualment treballa de cambrer.

El motiu pel qual va emigrar va ser per tenir una vida millor que la que li esperava a Colòmbia. Ens diu que porta 5 anys a Espanya i fa any i mig que demana la nacionalitat però encara no li han donat. Per ara te permís de residència ja que esta casat amb un home espanyol.

Ens conta que no va estar temps fora cap tipus de paper ja que quan va arribar tot d'una es va casar amb la seva parella i des de llavors pot fer feina legalment, amb contracte, assegurat i tots els drets que implica això últim.

Ens conta que creu que no ha viscut situacions de desconfiança, ni racisme i creu que en part és pel seu caràcter que no dona peu a que ningú el pugui fer de menys pel fet de ser una persona estrangera. Si és cer que ens conta que aquí on esta fent feina de cambrer moltes vegades intenten aprofitar-se al màxim d'un, demanant-te per exemple, que sacrificis els teus dies lliures i ajudis a l'empresa.

En quan a la integració ens conta que com que tot d'una va poder aconseguir feina, això li va facilitar molt la integració, ja que li va donar peu a anar construint una bona xarxa social que encara a dia d'avui manté. Ens conta com a la feina ha estat realment fàcil ja que a la feina que esta hi ha moltes persones amb nacionalitats estrangeres: colombianes, cubanes, equatorianes, argentines, així que diu que això ha facilitat molt que et sentis a gust ja que podia compartir la seva experiència i ser entès per molts de companys i companyes.

També ens conta que ell ha tingut molta sort en aquest aspecte, a diferència de les seves dues germanes, les quals les dues fan feina d'interines cuidant persones majors, i com que encara no han aconseguit els "papers" estan cobrant en negre.

Profunditza bastant en la situació d'una de les seves germanes, la qual esta d'interina cuidant una dona major i ens conta que esta molt malament perquè esta en condicions realment dolentes, ja que no cobra mai quan toca, se li recrimina els cops que es dutxa, se li treu en cara que ella no paga la llum quan encén un llum, etc. Però com que encara no te regulada la seva situació no li queda altra remei que seguir allà, ja que te por que si ho deixa no trobar altra feina.

Acabant l'entrevista, l'home ens diu que ell esta content amb la feina de cambrer, ja que és la seva primera feina, però reconeix també que no és una feina per seguir fent d'aquí deu anys i aspira trobar una feina menys estressant.

Finalment la darrera entrevista que es va realitzar va ser a un al·lot de 25 anys d'origen argenti, amb residència a Santa Coloma de Cervelló, ubicat a Barcelona i ara mateix està a l'atur, però la seva darrera feina va ser enquestador de contactes estrets de casos de Covid- 19 a la generalitat. Com que conta que ell va arribar a Espanya sent molt petit, als 4 anys, ens contarà principalment l'experiència migratòria del seu pare.

Ens conta que el motiu pel qual ell, juntament amb els seus, pares van emigrar va ser per la forta crisi econòmica que hi havia a Argentina als anys 90 i degut a que el seu pare entrenava equips de Rugby professionals li feren una oferta per venir a Barcelona a entrenar-ne un i va acceptar, ja que era l'esperança d'una nova vida sense tants de problemes econòmics i socials.

La regulació de la seva situació administrativa, juntament amb la de la seva mare va ser una mica més senzilla que la del seu pare, ja que, els pares de la mare tenien la nacionalitat espanyola ja que eren migrants que havien hagut de fugir d'Espanya després de la Guerra Civil, per això com que aquesta família havia mantingut la nacionalitat catalano-espanyola no van tenir quasi problemes per regular la seva situació. Qui si que va tardar una mica més va ser el seu pare, però després com que ja va venir amb una feina assegurada tampoc va estar massa temps més.

Com que la mare va aconseguir ràpid regular la seva situació no va tardar gaire en trobar feina, però en el cas del seu pare va ser més dur, ja que si que és cert que primer tenia l'oferta d'entrenador de Rugby, però va resultar que era en negre i les condicions no eren les millors, per això va decidir cercar una altra feina. Finalment va trobar feina en una empresa d'obres, en la construcció.

En quant a experiències laborals l'al·lot ens conta que ell mai ha viscut cap situació on es sentís qüestionat, però ell creu que és perquè no es nota que sigui argenti, ja que havent vingut tant petit no se li nota l'accent, a diferència del seu pare a qui se li nota molt. Per aquest mateix motiu diu que no ha notat que a les feines que el contracten desconfiïn d'ell, ara si que és cert que sempre quan diu que és argenti li amollen alguna broma, imitant l'accent argenti, i diu que a vegades resulta abusiu. Ell personalment ens xerra de racisme casual, però diu també que la nacionalitat argentina es considerada bona, i que no és vista com una amenaça, per aquest motiu és també que creu que no ha patit tantes situacions de racisme, més enllà de les situacions de burla que totes duen un component racista.

Per altra banda, per part seva diu que no ha sentit mai que abusin de la seva confiança pel fet de ser una persona migrant, ara bé, en el cas del seu pare son moltes les situacions que ha hagut de viure on hi ha hagut un abús d'aquesta. En primer lloc, quan treballava en negre a la construcció feia feina amb productes químics sense l'equipament adequat, li feien netejar els cristalls d'un setè pis sense les mesures de seguretat idònies, el tancaven, literalment, a netejar subterranis durant 8 hores i si havien de fer les seves necessitats els deixaven un cubell. Diu que quan se'n va adonar de que allò no era ni mig normal va xerrar amb el seu cap, explicant-hi que allò era perillós, que no eren les millors condicions per fer feina i que algú es podria fer mal o inclús podria morir, a la qual cosa el seu cap va contestar “ Bueno quien muera lo tiro al contenedor y ya vendrá otro después”. Després d'això va deixar aquesta feina i va treballar de comercial, però una de les condicions era que només cobrava si venia, també va estar fent feina en una fàbrica on quasi perd un dit per un accident laboral.

Finalment, quan ja va aconseguir tramitar la seva situació, com que l'home te tres hèrnies li varen concedir la discapacitat i cobra una pensió.

En quant a la integració del seu pare va ser complicat laboralment xerrant i les barreres com l'idioma i el fet de ser ja un homes de 40 anys li varen dificultar encara més les coses, ja que ell va intentar cercar feina en banca i inversió, que és del que treballava a Argentina, però no ho va aconseguir.

Per altra banda, destacant alguna cosa més positiva, va ser que tenien família a Barcelona, per tant, quan arribaren els varen deixar un pis on viure i els varen ajudar en la mesura que varen poder.

En quant a la integració de l'al·lot, conta que el pitjor per ell va ser haver de deixar els seus avis, el seu gos i els seus amics a Argentina. Diu que la seva arribada va ser bastant conflictiva perquè enyorava molt la seva família, i conta que recorda moltes nits que va estar plorant, i que es barallava amb les monitores del menjador per exemple per coses com que deia que no es deia jaqueta, sinó “campera”, és a dir li va costar molt assimilar el fet de migrar.

Per altra banda, el fet d'arribar tant petit i aconseguir regular la situació tan de pressa va fer que tot d'una entres al sistema educatiu, i recorda i conta que va tenir molta sort amb una

professora que el va ajudar molt amb el català i a acceptar el procés migratori, ja que ella també havia emigrat anys enrere.

Per altra banda, no recorda agressions racistes, a diferència dels seus pares que si que en varen haver de viure mes, com comentaris, acudits, etc., tot i així, diu que aquestes situacions son incomodes, però no son greus.

Ell ara mateix està a l'atur, però diu que no creu que el fet de ser argenti sigui un problema per aconseguir feina, diu que en tot cas els problemes que es pot trobar per aconseguir feina son la realitat laboral d'Espanya, la precarietat, etc.

Els seus pares estan satisfets amb el que tenen, però si que es cert que ens diu que una cosa que els hi pesa es no haver pogut optar a una formació superior.

❖ **Annexe II: Consentiments de les entrevistades**

CONSENTIMENT I ACCEPTACIÓ PER PART DEL PARTICIPANT PER A COL·LABORAR EN EL TREBALL DE FI DE GRAU (TFG)

Jo, ESTELA BARRIGAS, amb DNI 43470235M, autoritzo a l'alumna Mª ANGELS VIDAL BALLE, amb DNI 49611062Q, alumna de l'assignatura del Treball de Fi de Grau del grau universitari d'Educació Social a l'obtenció de dades a través dels instruments seleccionats (ENTREVISTA) per a l'avaluació del treball de Fi de Grau, emparat per la Llei de Protecció de Dades i la resta de la normativa vigent sobre protecció de la privacitat i el dret a l'honor, la qual garanteix la TOTAL CONFIDENCIALITAT de les dades aportades.

Estela Barrigas

Firma:

Data: Dilluns 9 de maig de 2022

CONSENTIMENT I ACCEPTACIÓ PER PART DEL PARTICIPANT PER A COL·LABORAR EN EL TREBALL DE FI DE GRAU (TFG)

Jo, MARI CRUZ BARRIGAS, amb DNI 49778908P, autoritzo a l'alumna Mª ANGELS VIDAL BALLE, amb DNI 49611062Q, alumna de l'assignatura del Treball de Fi de Grau del grau universitari d'Educació Social a l'obtenció de dades a través dels instruments seleccionats (ENTREVISTA) per a l'avaluació del treball de Fi de Grau, emparat per la Llei de Protecció de Dades i la resta de la normativa vigent sobre protecció de la privacitat i el dret a l'honor, la qual garanteix la TOTAL CONFIDENCIALITAT de les dades aportades.

Mari Cruz Barrigas

Firma:

Data: Dimarts 7 de juny de 2022

CONSENTIMENT I ACCEPTACIÓ PER PART DEL PARTICIPANT PER A COL·LABORAR EN EL TREBALL DE FI DE GRAU (TFG)

Jo, Claudia Marin Acuña, amb DNI 4839168M, autoritzo a l'alumna Mª ANGELS VIDAL BALLE, amb DNI 49611062Q, alumna de l'assignatura del Treball de Fi de Grau del grau universitari d'Educació Social a l'obtenció de dades a través dels instruments seleccionats (ENTREVISTA) per a l'avaluació del treball de Fi de Grau, emparat per la Llei de Protecció de Dades i la resta de la normativa vigent sobre protecció de la privacitat i el dret a l'honor, la qual garanteix la TOTAL CONFIDENCIALITAT de les dades aportades.

Claudia Marin

Firma:

Data: Divendres 27 de maig de 2022

CONSENTIMENT I ACCEPTACIÓ PER PART DEL PARTICIPANT PER A COL·LABORAR EN EL TREBALL DE FI DE GRAU (TFG)

Jo, Jacqueline Acuña, amb DNI 07171789K autoritzo a l'alumna

Mª ANGELS VIDAL BALLE, amb DNI 49611062Q, alumna de l'assignatura del Treball de Fi de Grau del grau universitari d'Educació Social a l'obtenció de dades a través dels instruments seleccionats (ENTREVISTA) per a l'avaluació del treball de Fi de Grau, emparat per la Llei de Protecció de Dades i la resta de la normativa vigent sobre protecció de la privacitat i el dret a l'honor, la qual garanteix la TOTAL CONFIDENCIALITAT de les dades aportades.

Jacqueline Acuña

Firma:

Data: Dimarts 31 de maig de 2022

CONSENTIMENT I ACCEPTACIÓ PER PART DEL PARTICIPANT PER A COL·LABORAR EN EL TREBALL DE FI DE GRAU (TFG)

Jo, Dayana Denisse Villón Almeida, amb DNI 46397207C autoritzo a l'alumna Mª ANGELS VIDAL BALLE, amb DNI 49611062Q, alumna de l'assignatura del Treball de Fi de Grau del grau universitari d'Educació Social a l'obtenció de dades a través dels instruments seleccionats (ENTREVISTA) per a l'avaluació del treball de Fi de Grau, emparat per la Llei de Protecció de Dades i la resta de la normativa vigent sobre protecció de la privacitat i el dret a l'honor, la qual garanteix la TOTAL CONFIDENCIALITAT de les dades aportades.

Dayana Denisse Villón Almeida

Firma:

Data: Dilluns 30 de maig de 2022

CONSENTIMENT I ACCEPTACIÓ PER PART DEL PARTICIPANT PER A COL·LABORAR EN EL TREBALL DE FI DE GRAU (TFG)

Jo, Manuel Pacheco, amb DNI 47437612L autoritzo a l'alumna

Mª ANGELS VIDAL BALLE, amb DNI 49611062Q, alumna de l'assignatura del Treball de Fi de Grau del grau universitari d'Educació Social a l'obtenció de dades a través dels instruments seleccionats (ENTREVISTA) per a l'avaluació del treball de Fi de Grau, emparat per la Llei de Protecció de Dades i la resta de la normativa vigent sobre protecció de la privacitat i el dret a l'honor, la qual garanteix la TOTAL CONFIDENCIALITAT de les dades aportades.

Manuel Pacheco

Firma:

Data: Divendres 3 de juny de 2022

CONSENTIMENT I ACCEPTACIÓ PER PART DEL PARTICIPANT PER A COL·LABORAR EN EL TREBALL DE FI DE GRAU (TFG)

Jo, Andres Montilla, autoritzo a l'alumna
Mª ANGELS VIDAL BALLE, amb DNI 49611062Q, alumna de l'assignatura del Treball de Fi de Grau del grau universitari d'Educació Social a l'obtenció de dades a través dels instruments seleccionats (ENTREVISTA) per a l'avaluació del treball de Fi de Grau, emparat per la Llei de Protecció de Dades i la resta de la normativa vigent sobre protecció de la privacitat i el dret a l'honor, la qual garanteix la TOTAL CONFIDENCIALITAT de les dades aportades.

Andres Montilla

Firma:

Data: Dilluns 6 de juny de 2022

CONSENTIMENT I ACCEPTACIÓ PER PART DEL PARTICIPANT PER A COL·LABORAR EN EL TREBALL DE FI DE GRAU (TFG)

Jo, Ricardo David Witte, autoritzo a l'alumna

Mª ANGELS VIDAL BALLE, amb DNI 49611062Q, alumna de l'assignatura del Treball de Fi de Grau del grau universitari d'Educació Social a l'obtenció de dades a través dels instruments seleccionats (ENTREVISTA) per a l'avaluació del treball de Fi de Grau, emparat per la Llei de Protecció de Dades i la resta de la normativa vigent sobre protecció de la privacitat i el dret a l'honor, la qual garanteix la TOTAL CONFIDENCIALITAT de les dades aportades.

Ricardo David Witte

Firma:

Data: Dimecres 1 de juny de 2022

CONSENTIMENT I ACCEPTACIÓ PER PART DEL PARTICIPANT PER A COL·LABORAR EN EL TREBALL DE FI DE GRAU (TFG)

Jo, Diego Witte, autoritzo a l'alumna Mª ANGELS VIDAL BALLE, amb DNI 49611062Q, alumna de l'assignatura del Treball de Fi de Grau del grau universitari d'Educació Social a l'obtenció de dades a través dels instruments seleccionats (ENTREVISTA) per a l'avaluació del treball de Fi de Grau, emparat per la Llei de Protecció de Dades i la resta de la normativa vigent sobre protecció de la privacitat i el dret a l'honor, la qual garanteix la TOTAL CONFIDENCIALITAT de les dades aportades.

Diego Witte

Firma:

Data: Dijous 2 de juny de 2022